

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
"Azərbaycanın
şou aləmində
Ermənistanın
xüsusi xidmət
orqanlarının
agentləri var" -
Şok iddia
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 mart 2016-cı il Bazar ertəsi № 53 (6374) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Rusiya Xəzərdə Azərbaycana qarşı
təcavüz planı hazırlayıb - İddia**

Ekspert: "Kremlin əzələ nümayişi Xəzəryanı ölkələrə, Türkiyə və Avropa Birliyinə mesajdır..."

yazısı səh.9-da

**Rəsulzadənin vəfatından 61 il ötdü
- onun nəşi ölkəyə niyə gətirilmir?**

yazısı səh.6-da

**Nərimanovda 11 min sakinin
yaşadığı 219 bina söküləcək**

yazısı səh.4-də

Kaladzenin "qaz hiyləsi"...

"Qazprom"la danışıqlar Azərbaycan qazının qiymətini endirmək üçün imiş?

yazısı səh.12-də

**Bu gün 20 günlük
Türkiyə-Azərbaycan birgə
hərbi təlimləri başlayır**

yazısı səh.3-də

**Dollar kreditləri - hökumət güzəştə
getmir, borclular işə ödəmir**

Vətəndaşlar bankları məhkəməyə verir...

yazısı səh.5-də

**Körpələrin satıldığı iddia
olunan doğum evində
araşdırmalar başlanıb**

yazısı səh.10-da

**Azərbaycan neft hasilatının
"dondurulmasına" razılıq verdi**

yazısı səh.6-da

**Moskva Qarabağ
 ritorikasını dəyişir?**

yazısı səh.11-də

**Bakıda böyük sənətkarın yaşamış
olduğu tarixi ev uçurula bilər**

yazısı səh.13-də

**Məşhurların 8 Mart gözləntiləri:
"Hədiyyə almasa, onu öldürərəm!.."**

yazısı səh.14-də

Cəbhədəki son eskalasiyanın arxasındakı iqtisadi motivlər

ERMƏNİSTANI "ÜRƏYİNDƏN" VURAN

İKİ ANLAŞMA - BAKI İŞGALÇININ İZOLYASIYASINI GÜCLƏNDİRİR

Azərbaycanın İran və Gürcüstanla uğurlu anlaşmaları təcavüzkarın yuxusunu qaçırıb; İrəvanın ölkəmizə qarşı indi yeganə təzyiqlə rıçağı Qarabağ "kartı"dır - o da Kremlin əlində...

Oliqarxlara bağlı olan bütün icra başçıları işdən qovulacaq - sərəncam hazırlanır

Əyalətlərdə narazılıqları yönəldəcək müxalifət yoxdur, amma iqtidar texnoloqları yaxşı anlayır ki, qudurğan icra başçılarına görə elə bir sosial partlayış baş verə bilər ki...; özünün ən qüsurlu kadrlarını da müdafiə edən YAP hakimiyyəti indi nədən... yazısı səh.5-də

Ərəstun Oruçlu:
"Bu komanda
ilə islahatlar
aparmaq
mümkün deyil"

yazısı səh.7-də

**Akif Çovdarovla
bağlı daha bir
qalmaqal
ortaya çıxdı**

yazısı səh.10-da

**Nemət Pənahlı
KQB-yə
işləməkdə
suçlandı - cavab
geçikmədi...**

yazısı səh.3-də

7 mart 2016

Bakalavrlar magistraturaya imtahan verdilər

Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası (TQDK) dünən 2016/2017-ci tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinin və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının magistratura səviyyəsinə qəbul imtahanının birinci mərhələsini keçirib.

İmtahan Respublikanın 6 şəhərində - Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Mingəçevir, Şəki və Lənkəran şəhərlərində, ümumilikdə 41 imtahan mərkəzində aparılıb. TQDK-nın yaydığı məlumata görə imtahanda iştirak etmək üçün 24 110 (ötən il 23 231) bakalavr ərizə təqdim edib. Onlardan 21 822 nəfəri Azərbaycan bölməsi, 2 288 nəfəri rus bölməsi üzrə imtahan verib. Ərizə verənlərin 10 281 nəfəri oğlan, 13 829 nəfəri isə qızlardır. Bakalavrlardan 11 550 nəfəri cari ilin məzunları, 12 560 nəfəri isə əvvəlki illərin məzunlarıdır. Musavat.com-un əməkdaşı imtahan keçirilən yerlərdən biri olan Bakı Dövlət Universitetinin qarşısında olub və imtahandan çıxan bakalavrların fikirlərini öyrənib.

Hər il olduğu kimi bu dəfə də magistr pilləsi üçün imtahan verən bakalavrlarımızın əksəriyyəti imtahan yerinə valideynləri ilə gəlmişdilər. Onlar içəridə olduqları zamanı isə valideynlərin bir çoxu imtahan yerinin qarşısında dayanaraq, magistr olmaq istəyən övladlarını gözləyirdilər.

İmtahan verən bakalavrların bir qismi tərtib edilən sualların asan, digərləri isə çətin olduğunu söylədilər. Kimya ixtisası üzrə magistr pilləsi üçün imtahan verən Aysel Hüseynli bildirdi ki, imtahan suallarını asan saymaq olmaz: "Əvvəlki illərdə imtahan verənlər bildirdilər ki, sualların içərisində daha öncəki illərdə tərtib edilən testlər olub. Ancaq bu il təkrar suala rast gəlmədim. Eləcə də test banklarından da demək olar ki, sual yox idi. Yeni ümumilikdə hesab edirəm ki, suallar nə tam asan, nə də tam çətin deyildi. Magistr pilləsinə imtahan verən zaman nəzarətçilər sual kitabçalarını bizə vermirlər. Ona görə də bizə sadəcə olaraq, oturub neçə bal yığmağımızı gözləmək qalır. Nəzarətçilər zala normal qaydada nəzarət edirdilər. İmtahan zalında heç bir səs-küy, kiminsə imtahandan kənarlaşdırılması halı baş vermədi".

Filologiya ixtisası üzrə imtahan verən Həsən Kərimovla söhbətimiz zamanı o da sualların asan olmadığını bildirdi: "Suallardan deyərdim ki, məntiq çətin idi. Ancaq informatika və ingilis dili mənim üçün asan idi. Ona görə də ingilis dili və informatikadan yazdıqlarımdan arxayınam. Məntiqin isə yarı düz çıxsa böyük işdir. Mənim olduğum zalda əksər tələbələr bu fikirdə idilər ki, məntiq çətinidir".

Qeyd edək ki, Bakıda 19 905, Naxçıvanda 758, Gəncədə 2 185, Mingəçevirdə 476, Şəkiddə 371, Lənkəranda isə 415 bakalavr imtahan verib.

□ Əli RAİS

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İtən il qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı sıldıqdan sonar abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan "Yeni Mesavat" - 0.60 AZN
və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil,
Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:
Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

İranlı milyarder edam olunacaq

İranlı biznesmen, milyarder Babək Zəncani edam ediləcək. Musavat.com BBC-yə istinadən xəbər verir ki, Zəncaninin adı korrupsiyada hallandırılıb. Məlumatla görə, biznesmen 2013-cü ildə öz şirkəti üzərindən satılan neftin gəlirlərini İran Mərkəzi Bankına əskik yatırmaqda günahlandırılıb. Zəncaninin bu yolla hesabına 2.8 milyard dollar keçirdiyi iddia edilirdi.

Xəbər verilir ki, milyarderlə birlikdə günahlandırılan daha iki nəfərə də edam cəzası verilib və mənimlədikləri pulların geri qaytarılması tələb olunub.

Qeyd edək ki, Zəncani Türkiyə, BƏƏ və Malayziyadakı şirkətləri vasitəsi ilə İran dövləti adına milyonlarla barrel neft satdığını qəbul etmişdi.

Kiyevdə Rusiya səfirliyinə hücum edildi

Ukraynanın paytaxtı Kiyev şəhərində Rusiyanın səfirliyinə hücum olub.

Virtualaz.org "Perviy kanal"a istinadən xəbər verir ki, Kiyevdəki Rusiya səfirliyinə bir neçə naməlum şəxs yaxınlaşıb və ərazidə olan avtomobilləri əzməyə başlayıb.

10-a yaxın qara geyimli adam əllərində yanan məşəl tutublarmış. Mənbə bildirir ki, xuliqanlıq hərəkatlarının nəticəsində 3 avtomobil xəsəret alıb. Ukrayna polisi hadisə ilə əlaqədar cinayət işi açıb. Hücum edənləri 4 ilə qədər həbs cəzası gözləyir. Ukrayna KİV bildirirlər ki, hücum edənlər Rusiya səfirliyinə məxsus olan diplomatik nömrə nişanlı maşınları əziblər. Avtomobillərin şüşələri və güzgüləri sındırılıb. Səfirliyin mühafizə xidməti hücum edənləri qorxutmaq məqsədilə havaya bir neçə dəfə atəş açıb.

Əfqanıstandan İŞİD-ə ağır zərbə

Əfqanıstan prezidenti Əşrəf Qani parlamentin sessiyasının açılışındakı çıxışında bildirib ki, İŞİD terror qruplaşması ölkənin şərqində ağır məğlubiyətə uğrayıb. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə məlumatı "Associated Press" agentliyi yayıb.

Məlumatla görə, Ə.Qani bildirib ki, ölkənin təhlükəsizlik qüvvələri Nanqərxar əyalətini terror qruplaşmasından təmizləyiblər. Prezident onu da qeyd edib ki, Əfqanıstan terrorçular üçün məzarlığa çevriləcək.

Xəbər verilir ki, Əfqanıstanın təhlükəsizlik qüvvələri Aqin və Şinvar əyalətlərində 21 günlük əməliyyat nəticəsində 200-dən artıq silahlı məhv ediblər.

Çörçillin Rusiya ilə bağlı şok proqnozları...

"Bir neçə nəsildən sonra ruslar deqradasiyaya uğrayıb, öz minerallarını belə sərbəst tapa bilməyəcəklər. İnsanlar öləcək, diktatorlar və onların qulları isə bizdən bahalı zinət əşyaları alıb, başqa qonşu ölkələrə satmaqla yaşaya biləcəklər".

Azar.az tarixi qaynaqlara istinadən xəbər verir ki, bu sözləri Böyük Britaniyanın keçmiş Baş naziri Uinston Çörçill deyib. Böyük ingilis siyasiçisi 65 il əvvəl ruslarla bağlı çox ilginç fikirlər səsləndirib.

Çörçill rusların kəndliləri aclıq içində qoyduğunu, elektrik stansiyası tikmək üçün zəngin torpaqları su ilə basdırdığını yazıb: "Onlar nüvə sənayesinin tullantıları ilə səmərəli sahələri çirkləndirdilər. Ruslarda kiçik əhali sıxlığı var, ancaq həmin sahələri qəsdən o qədər çirkləndirdilər ki, məcbur qalıb taxılı almali olurdular. Mən elə bildirdim ki, qocalıqdan öləcəm. Əvvəllər Avropanı çörəklə təmin edən Rusiya sonradan bizdən taxılı almağa başlayanda anladım ki, gülməkdən öləcəm. Stalin böyük kənd təsərrüfatı ölkələrini ələ keçirdi və onları xammal mənbəyinə və nüvə zibilliyinə çevirdi. Lenin isə onları bu bataqlığa necə salmışdısa, yalnız o da çıxara bilərdi. Ancaq ruslar rahatlıqla Lenini göndərdilər. Bir neçə nəsildən sonra onlar deqradasiyaya uğrayıb, öz minerallarını belə sərbəst tapa bilməyəcəklər. İnsanlar öləcəklər, diktatorlar və onların qulları isə bizdən bahalı zinət əşyaları alıb, başqa qonşu ölkələrə satmaqla yaşayaçaqlar. Bu, Rusiya liderləri üçün ən əlverişli biznesdir".

Keçmiş baş nazir rusların kibernetika və genetikanı məhv etdiyini də bildirib: "Əgər biz hərbi aqressiyanın qarşısını ala bilsək, onda Böyük Britaniya və digər Qərb ölkələri bacardıqca uzun müddət Rusiyanı SSRİ kimi öz maraq dairələrində saxlamağa çalışsaqlar: bu sərfəli xammal bazası və mənəvi köhnəmiş məhsullar bazasıdır. Ruslar kibernetika və genetikanı məhv edirdilər. Bu, bizim üçün bir halda yaxşıdır ki, onlara toxum və elektron əşyaları biz satacağıq. Bundan əlavə, nominal haqq ödədikdə isə bu tullantıları da Rusiyaya axıtmaq mümkün olacaq. Sovet genişləndirilməsinin qarşısını almaq yetər, onlar özləri özlərini məhv edirlər, heç bir aktiv əməliyyatımız olmadan..."

Rakka şəhərində İŞİD-ə qarşı üsyan

İŞİD-in özünə paytaxt elan etdiyi Suriyanın Rakka şəhərinin sakinləri terrorçulara qarşı üsyan qalxıb. Bu barədə "Sputnik" agentliyi hadisə şahidlərinə istinadən məlumat yayıb.

Məlumatla görə, üsyançılar Rakkanın 5 məhəlləsində Suriyanın bayrağını asıb. Daha sonra isə 2 məhəllənin sakinləri onlara qoşulub. Mitingdən sonra terrorçularla xalq arasında qarşıdurma yaşanıb. Şəhər sakinlərinin bir çox terrorçunu məhv etdiyi bildirilir. Bezi məlumatlara görə isə 200-ə yaxın terrorçu öldürülüb. Bundan əlavə, 100-ə yaxın terrorçunun üsyandan təlaşa düşdüyü və qaçmağa çalışdığı bildirilir.

Minik maşını "KamAZ"a çırpıldı: yaralılar var

Cəlilabadda yol qəzası baş verib. Lent.az-ın anspress-ə istinadən məlumatına görə, ağır yol qəzası rayonun Qarazəncir kəndi ərazisində qeydə alınıb.

Lənkəran sakini Nurəddin Əliyev idarə etdiyi "KamAZ" markalı yük maşını ilə Astara istiqamətində hərəkətdə olarkən köməkçi yoldan magistral yola çıxmaq istəyən Cəlilabad rayonunun Sabirabad kənd sakini Ədalət Abışovun idarə etdiyi "VAZ-2107" markalı avtomobil ilə toqquşub. Nəticədə "Jiquli"nin sürücüsü və avtomobilde olan səmşişinlər Məhbubə Qasımova, Aygün Cəfərova müxtəlif dərəcəli bədən xəsəretləri alıb. Yaralılar Cəlilabad Mərkəzi Rayon Xəstəxanasına yerləşdirilib.

İlkin versiyaya görə qəza "Vaz 2107"nin qəfil yük maşınının qarşısına çıxması səbəbindən baş verib. Faktla bağlı Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsində araşdırma aparılır.

Səbəyeldə və Xətəidə civə həyəcanı

Dünən Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Böhran Vəziyyətlərində İdarəetmə Mərkəzinə, Bakı şəhəri, Səbəyel rayonunda mənzildə termometrin sınıması və daxilindəki civənin ətrafa dağılması barədə məlumat daxil olub.

Lent.az nazirliyin saytına istinadən xəbər verir ki, maye halında olan kimyəvi element Mülki Müdafiə Qoşunlarının mütəxəssisləri tərəfindən müvafiq qaydada yığılıb və çirklənmiş ərazi demerkurizasiya edilib. Əməliyyat saat 12:25-də başa çatıb.

Oxşar hadisə günorta saatlarında Xətai rayonunda da qeydə alınıb. Mənzildə termometrin sınıması nəticəsində ətrafa dağılmış civə mütəxəssislər tərəfindən təmizlənib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

Azad İstehlakçılar Birliyinin (AİB) sədri Eyyub Hüseynov publika.az-a müsahibəsində həbsdəki Milli-Azadlıq Hərəkatının liderlərindən olan, Milli Dövlətçilik Partiyasının sədri Nemət Pənahlının ünvanına şok ittihamlar səsləndirib. O, partiya sədrini vaxtı ilə KQB-yə işləməkdə, rüşvət alan onlarla müəllimi həbs etdirməkdə suçlayıb.

E.Hüseynovun müsahibəsindən N.Pənahlıya aid olan hissəni olduğu kimi təqdim edirik: "Bu faktı mətbuata ilk dəfə açıqlayıram. Bir gün qəbul imtahanlarından birində "KQB"-nin 25 əməkdaşından ibarət qrup texnikuma gəldi. Bunu gören bəzi müəllimlər rüşvət kimi aldığı pulu zibil yeyişinə atmaq istədilər. Amma buna nail olmadılar. Çoxlu sayda müəllim həbs olundu. Sonradan məlum oldu ki, müəllimləri həbs etdirən Alik adlı bir oğlan imiş. Alik burda baş verənlər haqda KQB-yə xəbər vermişdi. Onlar da əməliyyata başlamışdılar. Müəllimlərdən bir neçəsi uzun müddətə həbs edildi. Biri hətta 8 il azadlıqdan məhrum edildi. Maraqlı bir məsələni də deyim. Mən artıq AİB-in sədri idim. Uzun müddət azadlıqdan məhrum edilmiş müəllimlərdən biri azadlığa çıxdıqdan sonra ofisimizə gəldi. Soruşdu ki, "Eyyub, bilir-sən mənə həbs etdirən kim idi?" Cavab verdim ki, yox. Dedi, Alik yadımdadır? Dedim ki, yadımdadır. "Bizi Alik tutdurmuşdu. Alik bilir-sənmi kimdir" - soruşdu. Mən də soruşdum ki, kimdir? Dedi, Nemət Pənahlı. Bu, həmin Nemət Pənahlıdır ki, sonralar "KQB"-nin arxivlərinin açılması tələbini irəli sürürdü. Məlum oldu ki, Nemət Pənahlı hələ yeniyetmə yaşlarından KQB ilə əlaqədə imiş. Vəcdanının rahat olması üçün bunu ilk olaraq sizə deyirəm. Kütləvi həbs olayı ilə bağlı bir faktı da diqqətinizə çatdırım. Texni-

Nemət Pənahlı KQB-yə işləməkdə suçlandı - cavab gecikmədi...

Partiya sədrinin vaxtilə onlarla müəllimi satdığı barədə şok ittihamlar var; Pənahlının "Alik" adlı ləqəbi olub?

Eyyub Hüseynov

kumda uzun illər bir nəfər məsul katib işləyirdi. Həmin şəxs Nemət Pənahlının qayınatasıdır".
Səslənən ittihamlarla bağlı Pənahlı ailəsinə müraciət etdik. N.Pənahlının həyat yoldaşı Həcər Pənahlı itti-

Günün içidən

hamlara sərt cavab verdi: "Bu fikirlər münasibət bildiriləcək səviyyədə açıqlamalar deyil. Nemət gənc yaşlarından necə KQB ilə əlaqəsi ola bilərdi? Çox mənasız, gülməli fikirlər səsləndirilib. Nemət siyasi səhnəyə gəldiyi gündən KQB-nin arxivlərinin açılmasını tələb edib. KQB-nin arxivlərinin açılmasını istəyən şəxs oradan özünün çıxmasını istəyib? Heç nəyə uyğun gəlməyən şər-böhtan xarak-

şəxsi tanıyıram. Nemətin tanıyıb-tanımadığını bilmirəm. Martın 6-da onunla görüşəndə mü sahibəni oxuya bilməmişdim. Amma məlumatım var idi. Ona görə də Nemətə dedim ki, barəndə belə fikirlər səsləndirilib. Güle-gülə dedi ki, yəqin adımın arxivlərinin içərisindən çıxmasını istəmişəm. Təxmini belə yoxdur ki, Nemət nə vaxtsa "Alik" ləqəbi daşıyıb. Neməti necə ki həbs edəndə tanımadığı şəxsi üzünə qoy-

Nemət Pənahlı: "Yəqin adımın arxivlərinin içərisindən çıxmasını istəmişəm"

terli fikirlərdir. Kütləvi həbslərlə bağlı Nemətin qayınatasının institutda məsul vəzifədə çalışmasının məsələyə nə dəxli var? Həmin şəxs Kommunist Partiyasının üzvü olub. Atam həmin dövrdə universitetdə işləyib, dekan olub. Çox mənasız, gülməli açıqlamalardır. Nemətin öz həyatı haqqında yazdığı kitabdan kiçik bir hissəni diqqətinizə çatdırıram. Orada onun atası, babasının kimliyi açıq şəkildə var. Sovet dövründə ailələrinə necə divan tutulduğu kitabda yer alıb. Nemət deyir ki, ailələrində din əsas olduğundan daim sovetə nifrət ediblər. Nemət gəncliyindən necə KQB-nin agenti ola bilərdi?"

Həcər Pənahlı Eyyub Hüseynov ad-soyadlı şəxsi tanımadıqlarını söylədi: "Belə bir

dular. Guya ki onu döymüşdü. Bu şəxs də yəqin o şəxsə bənzəyib. Nemət haqqında şər-böhtan səsləndirmək üçün ortaya atılıb. Ola da bilsin ki, o şəxs yuxu görüb. Çünki insanlar var ki, yuxuda gördüklərini ayıldandan sonra real həyatda hiss edirlər. Eyyub Hüseynovun açıqlamalarında həqiqətin işartsı belə yoxdur. Bu şəxs üzəduvan şəxslər kimi belə iyrenc fikirlər səsləndirir. Onun fikirləri bizim üçün əhəmiyyətsizdir. Nemətin kim olduğunu tarix göstərib. Onun bütün fəaliyyəti göz önündədir. Nemətin səhvləri olsa da, gizlisi, xəyanəti heç zaman olmayıb. Bunu bütün cəmiyyət bilir. Neməti bir ləqəbi olub, o da "Azadlıq aşığı". O ləqəbi də heç özü-özünə taxmayıb, xalq verib".

□ **Cavansir ABBASLI**

Məhbus partiya sədri təcili xəstəxanaya yerləşdirilib

Nemət Pənahlının ailəsi onunla görüşüb; Həcər Pənahlı: "Şəkəri və böyrəyi ilə bağlı ciddi narahatçılığı var"

nə demirlər. Müayinədən sonra nəse deyəcəklər. Saxlanıldığı həbsxana ilə bağlı Nemətin elə bir şikayəti olmadı. Şənbə-bazar günlərinə düşdüüyü üçün Nemət hələ müayinə olunmayıb. Görüşümüz zamanı onu dedi ki, Qobustan cəzasının uzadılmasına əsas kimi apelyasiya qərarının iyun ayında verilməsi göstərilib. Açıq, Nemətin təzədən 18 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsinə qaytarılacağına inanmıram. Fakt budur ki, Neməti Qobustanda saxladılar".

Qeyd edək ki, Milli Azadlıq Hərəkatının öncül simalarından olan Nemət Pənahlı 2011-ci il yanvarın 8-də tutulub, xuliqanlıq və qəsdən sağlamlığa az ağır zərər vurma ittihamı ilə 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. O, Qobustan həbsxanasına 17 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsi rəisinin 2013-cü ilin yayındakı təqdimatı əsasında köçürüldü. Partiya sədrinin azadlığa çıxmasına 10 ay qalıb.

□ **Cavansir ABBASLI**

Bu gün 20 günlük Türkiyə-Azərbaycan birgə hərbi təlimləri başlayır

Razi Nurullayev: "Birgə təlimlər Rusiyaya qarşı deyil"

Bu gündən Azərbaycan və Türkiyə Hərbi Hava Qüvvələrinin döyüş təyyarələrinin növbəti təlimləri başlayır. Şahinlər Türkiyənin Konya şəhərində bir araya gələcəklər. Bu ilin ilk təlimləri mart ayının 7-də başlayacaq. Mart ayının 26-dək davam edəcək təlimlərdə Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinə məxsus "Mig-29" və "Su-25" tipli təyyarələr qatılacaq. Ötən ildən fərqli olaraq bu il Azərbaycan "Mi-17" helikopterlərini Konyaya aparmayacaq.

Türk Hava Qüvvələri isə təlimlərə həm "F-16", həm də "F-4E 2020" terminator təyyarələri, "Cougar AS532" axtarış-xilasetmə helikopterləri ilə yer alacaq.

Axırıncı dəfə "TurAz Qartalı - 2015" birgə taktiki təlimləri ötən ilin sentyabr ayında baş tutub. Təlimlərdə iki ölkənin Hərbi Hava Qüvvələri müştərək əməliyyatların planlaşdırılaraq keçirilməsi üzrə qarşılıqlı fəaliyyət və döyüş uzlaşması imkanlarını yoxlamaq, hava məkanındakı uçuş zonalarını, ərazidəki qalxma-enmə zolaqlarını, marşrut üzrə aeronaviqasiya vəziyyətini öyrənmək, uçuş, enmə və ehtiyat aerodromlarındakı şəraitlə tanış olmaq məqsədilə uçuşlar həyata keçirilib.

Bəzi ekspertlərin fikrincə, Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin məhz hərbi təyyarə vurulması ilə pozulduğu və hazırda da gərgin olduğu bir vaxtda Azərbaycanın Türkiyə hərbi hava qüvvələri ilə birgə uzun müddətli hərbi təlimlərdə iştirakı Moskvanı razı salmaya bilər. Hətta Kremlin bunda Azərbaycana qəzəblənəcəyini də bu fikirdə olan ekspertlər istisna etmirlər.

Siyasi ekspert Razi Nurullayev isə Rusiyanın Azərbaycan və Türkiyə hərbi hava qüvvələrinin birgə hərbi təlim keçməsinə sərt reaksiya verəcəyini, Azərbaycana qəzəblənəcəyini istisna edir: "Birincisi, bu cür hərbi təlimlər ilk dəfə deyil. İkincisi, Rusiya yaxşı bilir ki, Azərbaycan və Türkiyə qardaş ölkələrdir, hərbi strateji müttəfiqdir. Azərbaycan tərəfi də Rusiya ilə danışıqlarda hər zaman bu məqamı vurğulayıb. Bununla bərabər, Azərbaycan tərəfi Rusiyanın maraqlarına zidd olacaq, Rusiyanın ərazi bütövlüyünü, təhlükəsizliyini təhdid edən heç bir addıma getmir. Türkiyə Hərbi Hava Qüvvələri ilə birgə təlimlər də qətiyyətlə Rusiyaya qarşı deyil. Bu hərbi təlimlərdə Rusiyanın təhlükəsizliyini təhlükə altına alan məqam yoxdur".

R.Nurullayev vurğuladı ki, Azərbaycan Ermənistanla müharibə vəziyyətində olan ölkədir. Azərbaycan Rusiyadan kifayət qədər silah, hərbi texnika alır, Türkiyə ordusu ilə isə vaxtaşırı birgə hərbi təlimlərdə iştirak edir. Ona görə də Rusiya Azərbaycanın özünün hərbi potensialını bütün imkanlardan yararlanıb artırmaq xətti yürütməsini normal saymalıdır: "Rusiya bunu yəqin ki, anlayır. Ola bilsin ki, Azərbaycan tərəfi etika xatirinə də olsa Türkiyə ilə birgə hərbi təlimləri nə üçün keçirdiyi barədə Rusiyaya "narahat olmağa əsas yoxdur" kimi məlumatlandırma edib. Birgə təlimlər qətiyyətlə Rusiyaya qarşı deyil. Bunu Moskva hər halda bilir. Türkiyənin də Rusiya ilə müharibə etmək fikri yoxdur. Rusiyanın özünün də əslində Türkiyə ilə müharibə etmək niyyəti yoxdur. Onların arasında söz müharibəsi gedir. Düşünürəm ki, sonda Azərbaycan Türkiyə ilə Rusiyanın barışmasında vasitəçi ola bilər. O baxımından da Moskva çox gözəl bilir ki, Azərbaycan heç zaman Rusiya-Türkiyə münasibətlərinin daha da pisləşməsində maraqlı ola bilməz".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Hazırda həbsdə olan Azərbaycan Milli Dövlətçilik Partiyasının sədri Nemət Pənahlı səhətdəki problemlərlə bağlı martın 5-də hospitala köçürüldü. Partiya sədrinin ailəsi martın 6-da hospitalda onunla görüşüb.

Bu barədə müsahibədən N.Pənahlının həyat yoldaşı Həcər Pənahlı məlumat verib: "Neməti martın 5-də təcili hospitala köçürüldü. Onunla görüşdük. Səhəti hələ ki babat idi. Açıq, qəflətən hospitala köçürülməsinin səbəbini anlamıram. Nemətin səhətinin ağır olması ilə bağlı dəfələrlə mətbuata məlumat vermişik,

aidiyyəti orqanlara müraciət etmişik. Bununla bağlı da Neməti hospitala köçürə bilərlər. Özü ilə görüşdük və bir qədər söhbət etdik. Onun şəkəri və böyrəyi ilə bağlı ciddi narahatçılığı var. Amma onun hospitala köçürülməyini bilmirdik. Ona görə çox narahat olduq. Özü zəng edib mənə məlumat verdi. Hospitala köçürülməsi ilə bağlı hələ ki heç

Nərimanovda 11 min sakinin yaşadığı 219 bina söküləcək

Rayon İH-nin şöbə müdiri Elmar Əlizadə:

“Biz bu işlərə xeyli müddət öncədən başlamışıq”

Bakıda köhnə yaşayış binalarının sökülmesi ilə bağlı qərar qəbul edilib. Qərara əsasən Bakının 10 rayonunda şəhərin ümumi görünüşünə xələl gətirən, qəzalı vəziyyətdə və mövcud şəhərsalma normalarına cavab verməyən binalar söküləcək.

Söküntü işlərinin aparılacağı rayonların sırasına Suraxanı, Nəsimi, Xətai, Nərimanov, Nizami, Yasamal, Səbəyəl, Pirallahı, Xəzər daxildir. Adı çəkilən rayonların sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər barədə Nazirlər Kabinetində qərar da qəbul edilib. Qərara əsasən planlaşdırılan işlərin 5 il ərzində yerinə yetirilməsi ilə bağlı adı çəkilən rayonların icra hakimiyyətlərinə tapşırıq verilib.

Qeyd edək ki, qərara əsasən köhnə binaların yenisi ilə əvəz edilməsi dövlət büdcəsi hesabına başa gəlməyəcək. Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən hazırda qəzalı vəziyyətdə olan köhnə binaların yerində ucalacaq binalar tikinti şirkətləri tərəfindən öz vəsaitləri və ya cəlb ediləcək kredit vəsaitləri hesabına inşa olunacaq. İcra hakimiyyəti hansı tikinti şirkəti ilə razılıq əldə edərsə, həmin şirkət qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq qəzalı vəziyyətdə olan binaları sökəcək, onların yerində yeni yaşayış binası tikənədək bu binalardan köçürülən sakinlərin müvəqqəti olaraq kirayəyə köçməsinə təmin edəcək, sonra isə yeni tikiləcək yaşayış binalarında həmin ailələri mənzillə təmin edəcəklər. Bu qərar mart ayının 1-dən etibarən qüvvəyə minib.

Baş nazirin imzaladığı qərara əsasən Nərimanov rayonu üzrə 11031 nəfərin yaşadığı 3028 mənzildən ibarət 219 yaşayış binası söküləcək yeni binalarla əvəzlənəcək.

Sökülməsi nəzərdə tutulan binalar əsasən, 1, 3 mərtəbəli yaşayış evləri və 4 mərtəbəli “xruşovka” tipli binalardır. Həmin yaşayış binaları əsasən Ziya Bünyadov, Xətai prospektlərində, Təbriz və Qarabağ küçələrində yerləşir.

Nərimanov Rayon İcra Hakimiyyətinin Ərazi İdarəetmə və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə iş şöbəsinin müdiri Elmar Əlizadə “Yeni Müsavat” qəzetinə

Nazirlər Kabinetinin yeni qərarı ilə bağlı görülməli işlərlə bağlı məlumat verdi.

Onun sözlərinə görə, verilən yeni qərara əsasən söküləcək nəzərdə tutulan yaşayış binaları ilə bağlı yeni layihə rayon icra hakimiyyəti başçısının rəhbərliyi ilə yaxın zamanlarda hazırlanacaq və icrasına başlanılacaq. İcra hakimiyyətinin rəsmisi qeyd etdi ki, bu günədək rayonda köhnə yaşayış binalarının yenisi ilə əvəzlənməsi, əsaslı şəkildə təmir edilməsi, üz fasadının yenilənməsi ilə bağlı son bir neçə ildə böyük işlər görülüb: “Bu vaxtadək görülməli işlər yüksək səviyyədə həyata keçirilib. Köhnə binaların yenisi ilə əvəz olunması zamanı heç bir problem yaşanmayıb. Sakinlər təmir işləri davam edənədək istədikləri şəraitdə evlərə köçürülməli. Qısa zamanda bina hazır olduqdan sonra öz mənzillərinə qayıdıblar. Yeni mənzillər könlərdən ən az 30 faiz daha geniş olub. Düşünürəm ki, yeni qərarın icra edilməsi bizim üçün asan olacaq”.

E.Əlizadə bu günədək rayonda görülməli abadlıq və quruculuq işləri ilə də bağlı ətraflı məlumat verdi.

Bakının ən xoşagələnlər və diqqət mərkəzində olan rayonlarından biri olan Nərimanovda bir neçə park salınıb, yaşayış binalarının həyətdə abadlıq işləri görülməli, əksər binaların fasadı yenilənib, bir neçə köhnə bina sökülərək yenisi ilə əvəzlənib. Rayonun mərkəzi sayılan Atatürk, Xətai, Heydər Əliyev prospektlərində, Fətəli Xan Xoyski, Gülarə Qədirbəyova, Təbriz, Həsənoğlu, Ələvsət Əbdülrəhimov küçələrində binaların böyük əksəriyyətinin üz fasadı yenilənib, binaların həyətdə abadlıq işləri görülməli.

Akademik Həsən Əliyev, Koroğlu Rəhimov, Əhməd Rəcəbli küçələrində, Xətai prospektində yerləşən bəzi binalarda təmir və üz fasadlarının yenilənməsi işlərinin yaxın zamanlarda görülməsi nəzərdə tutulur.

İcra hakimiyyəti rəsmisi onu da qeyd edib ki, rayon ərazisində binaların üzünməsi zamanı penoplastdan istifadə olunmayıb: “Rayon ərazisindəki binalar heç vaxt təhlükəli material hesab olunan penoplastla üzünməyib. Yalnız Təbriz küçəsində iki bina üzünmüşdü. Onlar da sökülüdü. Binalar əsasən aqayla üzünüb”.

“Gənclik” metro stansiyasının çıxışında yerləşən məşhur “Gənclik” mehmanxanası da əsaslı şəkildə təmir olunub və yaxın zamanlarda istifadəyə verilməsi planlaşdırılıb.

Rayonun ən böyük istirahət parkı olan “Atatürk parkı”nda da təmir işləri davam etdirilir. Parkın “Gənclik” metro stansiyası tərəfə olan hissəsi tam şəkildə təmir olunub və abadlıq işləri yekunlaşdırılıb. Parkın digər hissəsi isə yaxın zamanlarda təmir olunacaq.

Əvvəldə də qeyd etdiyimiz kimi bir neçə yaşayış binaları sökülərək yenidən tikilib. Bu binalar Heydər Əliyev prospektində və Ələvsət Əbdülrəhimov küçələrindədir. Burada yerləşən 3 və 4 mərtəbəli yaşayış binaları sökülərək əvəzində 6 və 8 mərtəbəli binalar tikilib.

İcra hakimiyyətinin rəsmisi Elmar Əlizadə bildirdi ki, bu binaların sökülüntüsü zamanı Ələvsət Əbdülrəhimov küçəsində yerləşən binalardan təxminən 300, Heydər Əliyev prospektindəki binalardan isə təxminən 400 ailə başqa mənzillərə köçürülməli: “Təmir-tikinti işləri ayrı-ayrı binalarda 1-2 il müddətində davam etdi. Bu müddət ərzində sakinlərin yaşadığı mənzillərin kirayə haqları icra hakimiyyəti tərəfindən, əvvəlki mənzillərdəki otaqların sayına görə ödənilirdi”.

Son illər ərzində görülməli işlər sırasında Ələvsət Əbdülrəhimov və Fətəli Xan Xoyski küçələrinin kəşiməsində (Prezident iqamətgahının qarşısında) “Gənclik” parkı salınıb.

E.Əlizadənin sözlərinə görə, bu park sakinlərin istirahəti üçün nəzərdə tutulmaqla yanaşı sürücülərin işini də asanlaşdırır. Belə ki, parkın altında 800 maşının istifadəsi üçün nəzərdə tutulan avtomobil dayanacağı var.

Müasir standartlara cavab verən dayanacaqdan istifadə edən sürücülərin rahatlığını təmin etmək üçün lift və eskalator da quraşdırılıb.

Rayon ərazisinə bir qrup “Sovetski” sakinləri də köçürülməli. Koroğlu Rəhimov küçəsində yerləşən və əvvəllər qaçqın və məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı bina yenidən əsaslı şəkildə təmir olunaraq “Sovetski” sakinlərinin istifadəsinə verilib.

Şöbə müdirinin sözlərinə görə, binaya 92 ailə köçürülməli: “Əvvəl bu binada qaçqın və məcburi köçkünlər yaşayırdı. Onlar qaçqın və məcburi köçkünlərlə iş üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən köçürüldülər. Komitə tərəfindən tikilən binalarda onlara yeni mənzillər verildi. Bu binada isə 92 “Sovetski” sakinini məskunlaşdırıldı. Onlar “Sovetski”də mənzillərinin kvadratmetri az olan evlərin sakinləridilər”.

İcra hakimiyyətinin rəsmisi rayonda görülməli işlərlə bizi tanış edərkən Heydər Əliyev prospektində yaşayan sakinlərin də görülməli işlərə münasibətini öyrəndik. H.Əliyev prospekti, bina 85-də yaşayan İradə Şahbazova deyir ki, yaşadığı binanın əsaslı şəkildə təmir olunmasından sonra binanın həyətdə uşaqların asudə vaxtlarını keçirməsi üçün şərait də yaradılıb: “Bu binalar köhnə idi. Su və kanalizasiya sistemləri yarasız vəziyyətə düşmüşdü. Binalarda istilik sistemi də yox idi. Ancaq təmirdən sonra binada mərkəzləşdirilmiş istilik sistemi də quraşdırıldı. Yaradılan şəraitdən tam razıyam”.

H.Əliyev prospekti, Bina 79-da yaşayan Mobil Mustafayev də görülməli işlərdən razılığını dilə gətirdi: “Əvvəlki binalarda yaşamaq çətin idi. Binaların istismar müddəti başa çatmışdı. Qonşularla öz hesabımıza az da olsa şərait yaratmağa çalışırırdıq. Təbii ki, bu, tam şəkildə mümkün deyildi. İndi bina sökülüb və yenidən tikilib. Bu müddət ərzində də kirayə evlərlə təmin edildik. İndi yeni binalarda yaşayırıq”.

□ İlkin MURADOV

Qapılarımızı döyən var...

Ötən həftə prezident İlham Əliyevin üç rayonun icra başçısını işdən çıxarması və son illər bəlkə də ilk dəfə Prezident Administrasiyası rəhbərinin (PA) müavini Zeynal Nəğdəliyev səviyyəsində bu sərəncamlara verilən izahat ciddi müzakirə mövzusunda çevrilib.

PA-da Regional idarəetmə və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə iş şöbəsinin müdiri Z.Nəğdəliyev açıq mətnlə deyib ki, bu icra başçıları vətəndaşların problemlərinə laqeydlik, biganəlik göstərərək, insanlarla münasibətdə qeyri-səmimilik və kobudluq nümayiş etdirib, təvazökarlıqdan uzaq hərəkətlərə yol veriblər. İllərdir ki, işdən çıxarılan icra başçıları, hətta Quba və İsmayıllıda məlum hadisələrdən sonra da işdən uzaqlaşdırılan rayon rəhbərləri haqda prezident sərəncamlarına bu cür açıq izahat verilməyib. YAP hakimiyyəti adətən, illərdir gövələndirdikləri kadrları işdən çıxarılandıqdan sonra da sahibsiz buraxmır, qoruyur, hətta pis reputasiyasına rəğmən müdafiə belə edirdi. İndi isə bu cür ictimailəşmə, bəzi telekanallarda icra başçılarınin zişməndən qurtulmuş əhaliyə tribuna verilməsi hakimiyyət idarəetməsində ciddi bir dəyişikliyin başladığını göstərir. Bu, artıq bir məmuru işdən çıxarılması deyil, vəzifədən qovulma, karyeranın birdəfəlik bitməsi deməkdir,

Oliqarxlara bağlı olan bütün icra başçıları işdən qovulacaq - sərəncam hazırlanır

Əyalətlərdə narazılıqları yönəldəcək müxalifət yoxdur, amma iqtidar texnoloqları yaxşı anlayır ki, qudurğan icra başçılarına görə elə bil sosial partlayış baş verə bilər ki...; özünün ən qüsurlu kadrlarını da müdafiə edən YAP hakimiyyəti indi nədən...

həm də əhalinin mənafeyi naminə...

"Biz hakimiyyət üçün çox vacibik" məntiqi ilə düşünən xeyli arxayınlaşmış məmur təbəqəsini islah etmək, belə görünür ki, yeni iqtisadi və siyasi

gerçəkliklər zamanında daha çətindir. Hər nə qədər prezident səviyyəsində nəzarət olsa da, bəzi məmurlar artıq islah olunmaz həddə korlanıblar. Bəziləri isə o həddə maliyyə çəhdəndən "şişib" ki, gözləri ayaq-

ların altını görmür, "vicdanla işləyin" kimi xəbərdarlıqlardan nəticə çıxarmırlar. Bu isə, xüsusilə rayonlarda, ciddi narazılıqlar yaradır. Narazılıqları yönəldəcək müxalifət yoxdur, amma iqtidar texnoloqları yaxşı anlayır ki, əyalətlərdə günlərin birində qudurğan icra başçısına görə elə bil kortəbii sosial partlayış baş verə bilər ki, bunun fəsadları çox ağır olar.

Hakimiyyət postneft dövründə bütöncü dotasiya ilə yaşayan rayonların yükündən azad etməyə çalışır, qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün əyalətlərin üzərinə ciddi məsuliyyət qoyulur. İcra başçıları daha bütöncü gözlərini çəkməlidir-

xilindən sızan xəbərlərə görə, əhalinin ciddi narazı olduğu bir neçə rayonun icra başçısının da işdən qovulmaq haqda sərəncamı artıq imzalanmaq üçün hazırdır. Bu barədə qəzətimizdə məntəp yazısı da verilib. Orada da konkret adlarla göstərilmiş kimi, bir neçə rayonun icra başçısı Prezident Administrasiyasına dəvət olunub. İcra başçılarınin bəziləri idarə etdikləri rayonlara qayıtsalar da, bəziləri Bakıda onlar haqqında veriləcək qərar gözləyirlər. Bakının dörd iri rayonun icra başçısının da taleyi sual altındadır.

Maraqlıdır ki, prezident İlham Əliyev son 10 gündə bəzi məmur-oligarxların səlahiyyəti

bu həm də böyük pullara nəzarət imkanlarının itirilməsi deməkdir. Digər iri oliqarxların da zəiflədilməsi, şirkətlərinin əllərindən çıxması barədə xəbərlər yayılmaqdadır. İndi iri oliqarxların zəiflədilməsi və buna paralel olaraq "balaca padşahlar"la üzülüşmə prosesi gedir. Kadr dəyişikliyinə bu düsturu kifayət qədər realdır. Maliyyə və biznes sektorunda üstün mövqelərə sahiblənmiş məmurların inzibati rıçaqlara təsir imkanlarının engəllənməsi indi ən vacib şərtlərdən biridir. Çünki inzibati idarəetmə mexanizmi bir neçə güc mərkəzinin (oligarxların) əlində cəmləşdikdə hər hansı dəyişikliyi reallaşdırmaq çətinləşir. Hakimiyyətin siyasi texnoloqları bəzi superoligarxların gətirdikə varlanmasını, iqtisadi güclərini artırmasını da nəzərə alaraq onların inzibati idarəetmə aparatı üzərində təsir rıçaqlarına malik olmasını təhlükəli hesab edir.

Heç kimə sirr deyil ki, icra başçılarınin tam əksəriyyəti oliqarxlara bağlıdır və mərkəzi hakimiyyətdən daha çox onlara sadiqlik nümayiş etdirirlər. Oliqarxların maliyyə imkanları məhdudlaşdıqca təsir imkanları da zəifləyir, onlara bağlı qruplar da mövqelərini itirirlər.

Proseslərə yuxarıdan islahatları, xüsusilə də kadr islahatlarını məcburi vəziyyətə gətirib. Ölkə prezidentinin də dəfələrlə ifadə etdiyi kimi, köklü islahatlar üçün unikal bir zaman gəlib. Hətta az qala iqtisadi-siyasi formasiya dəyişikliyinə bərabər bir islahatlar və onları zəruri edən addımlarsa qapıdadır.

Azərbaycanın, deməli, hər birimizin qapısında.

□ "Yeni Müsavat"

Dollar kreditləri - hökumət güzəştə getmir, borclular da ödəmir

Vətəndaşlar artıq bankları məhkəməyə verir, geri qaytarılmayan kreditlərin həcmi artır; **Vahid Əhmədov**: "İnsanlar bu problemdən beziblər..."

Dollar kreditlərinin məsələsi yenidən gündəmə gəlib. Bir müddət əvvəl banklara qarşı Antikollektorun yaradılması, bankların borclular tərəfindən məhkəməyə verilməsi problemə yenidən diqqət çəkib. Parlamentin sonuncu iclasında deputatlar da dollar kreditlərindən danışdılar.

Əli Məsimli bildirib ki, hazırda ölkənin maliyyə bazarında kifayət qədər problemlər var: "Mərkəzi Bankın yürütdüyü yanlış maliyyə siyasəti burada rol oynayır". Deputat hesab edir ki, yeni palatanın Mərkəzi Bankla koordinasiya şəkildə fəaliyyəti mövcud problemlərin aradan qaldırılmasına təkan verəcək: "Hər iki qurum çalışmalıdır ki, maliyyə bazarında olan çatışmazlıqlar istehsalat sahəsinə keçməsin". O, eyni zamanda qeyd edib ki, pul kredit siyasətinin sərtliyi bir qədər də artdı, maliyyə blokunda olan problemlər iqtisadiyyatın real sahələrinə keçə bilər: "Problemlə kreditləri həll etmədən ikinci kateqoriyaya aid bankların sağlamlaşdırılması çətin olacaq. Bunu tez həll etmək lazımdır. Qısa müddət er-

zində ciddi problemlərin aradan qaldırılması və sağlamlaşdırılması istiqamətdə addımlar atılmalıdır".

Deputat Vahid Əhmədov isə dollarla kredit probleminin hələ də həllini tapmamasından şikayətlənib. O qeyd edib ki, dollarla kredit məsələsi çox ciddi problem olaraq qalmaqdadır: "Artıq insanlar bu problemdən beziblər. Bu məsələ birdəfəlik həll olunmalıdır. Bununla bağlı dəfələrlə biz müvafiq orqanlarla danışıqlar aparmışıq. Artıq Mərkəzi Bank, ya da hökumət məsələni həll etməlidir. İnsanları bu problemdən qurtarmaq lazımdır".

Qeyd edək ki, dollar krediti götürənlərə güzəşt məsələsi dəfələrlə aktualıq qazansa da, məsələ vətəndaşların xeyrinə həllini tapmayıb. Maliyyə nazi-

ri, üstəlik, baş bankir vətəndaşların xeyrinə qərarın mümkün-süzlüyünü vurğulamaqla, durumu daha da çətinləşdiriblər. Nəticədə problemlə kreditlərin həcmi də artıb. MDB məkanına daxil bəzi ölkələr bənzər durumda çıxış yolunu xarici valyutada bəzi kreditləri yasaqlamaqla və ya məhdudlaşdırmaqla görüblər. Məsələn, fevralda Qırğızıstanda ipoteka və istehlak kreditlərinin xarici valy-

yutada verilməsi qadağan edilib. Bu və ya digər şəkildə Rusiya, Belarus və Qazaxıstanda da oxşar addımlar atılıb.

Ekspert Əkrəm Həsənov isə məsələ ilə bağlı bildirib ki, Konstitusiyanın 19 və Mülki Məcəllənin 439-cu maddələri xarici valyutada krediti yasaqlayır: "Ancaq ötən il Konstitusiyaya Məhkəməsi sözügedən maddələrin baş-ayaq şərhini verərək, belə kreditlərə qanuni

don geyindirib". Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda da xarici valyutada istehlak krediti məhdudlaşdırılmalıdır. "Bu təcrübə yalnız Qırğızıstanda deyil, digər ölkələrdə də var. Bəzilərinde nisbətən yumşaqdır, amma mənası eynidir. Məsələn, Ukraynada qanunla buna qadağa yoxdur. Amma MB belə kredit vermək üçün bankları böyük ehtiyat toplamağa vadar edir və banklar da bu üzəndən xarici valyutada kredit verməyə maraqlı olmur. Yeni qadağa dolayısı da ola bilər. Bizdə də birbaşa və ya dolayı qadağalara böyük zərurət var", - deyir ekspert azadliq.org-a bildirib.

Qeyd edək ki, ekspertlər milli valyutaların dəyersizləşməsinin valyuta krediti götürən müştərilərin ödəmə qabiliyyətini çətinləşdirdiyini vurğulayırlar. Bildirilir ki, bir sıra hallarda bunu mümkünsüz edir və bank aktivlərini pisləşdirir. İqtisadiyyatın dollarlaşması isə ölkənin xarici təzyiqlərə dirənişini azaldır. Bankların istehlak kreditlərinin böyük əksəriyyəti dollarlardır. Bu baxımdan da manatın devalvasiyasından sonra həmin kreditlərin qaytarılmasında ciddi problemlər müşahidə edilir. 9 milyard 473 milyon manatlıq depozitlərin isə nə az-nə çox təxminən 85 faizi dollarlardır. Ekspertlər təklif edirlər ki, dollar ilə təklif edilən kreditlərin həcmi məhdudlaşdırmaq və vətəndaşların milli valyuta ilə borclanmasını təşkil etmək lazımdır.

Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyasının İdarə Heyətinin sədri Süleyman Kələşov isə bildirib ki, dollarla verilmiş kreditlərin devalvasiyadan sonra manat ifadəsində məbləğinin artması sahibkarlar üçün böyük problemlər yaradıb və bu problemlər hələ də qalmaqdadır. Onun sözlərinə görə, bu problemlərin həlli üçün dollar krediti olan şəxslərə bağlı müəyyən qərarın qəbul edilməsi vacibdir: "Dollar kreditləri məsələsində güzəşt olunacaq. Məncə, bu məsələ hələ bağlanmayıb və hesab edirəm ki, bu məsələ ilə bağlı hər hansı qərar qəbul ediləcək". S.Kələşov onu da deyib ki, ölkədə verilən bank kreditlərində dolların payı ilə bağlı müəyyən limit qoyulmalıdır: "Mənim fikrincə, kreditlərin 30 faizi dollarla, 70 faizi manatla olsa daha yaxşıdır. Əvvəla, manat bizim dövlətin atributudur, digər tərəfdən manat kreditlərinin payının artması sahibkarlar üçün riskləri azalda bilər".

Əlavə edək ki, artıq dollar krediti ödəməkdə çətinlik çəkən 27 borclu birləşərək müştəri olduğu bankı məhkəməyə verib. Ə.Həsənovun sözlərinə görə, manatın devalvasiyasından sonra bankdan götürdüyü dollar kreditini ödəməkdə çətinlik çəkən onlarla adam onun yaratdığı Antikollektor şirkətinə üz tutub: "Biz bu məhkəmələrlə bağlı məsələləri ictimailəşdirəcəyik".

□ Rəya RƏFİYEVA

Martın 6-da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banisi Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin ölümündən 61 il ötdü. 1955-ci ildə Ankarada gözlerini həyata əbədi yuman Cümhuriyyətimizin qurucusunun məzarı hələ də qardaş ölkədədir.

Qəlbində daim Azərbaycan sevgisi olan, həyatını Azərbaycanın istiqlalı uğrunda mübarizəyə qurban verən, vəfat edərkən üç dəfə "Azərbaycan" deyən Rəsulzadənin qəbrinin ölkəmizə gətirilməsi daim müzakirə mövzusu olub. Xüsusilə, onun ölüm tarixində bu məsələ daha çox gündəm olur.

Cümhuriyyətimizin banisinin nəşinin Azərbaycana gətirilməməsi ilə bağlı daim ikili fikirlər səslənir. Bir qisim onun nəşinin doğma vətəndə olmasını daha vacib saysa da, digər bir kəsim isə hesab edir ki, məzarın Türkiyədə qalması daha məqsədəuyğundur. Qəbrin Ankarada qalmasını məqsədəuyğun sayanların əsas arqumentləri Rəsulzadəyə Azərbaycan iqtidarının biganə münasibətdir.

Cümhuriyyətimizin banisinin yaratdığı Müsavat Partiyasının başqanı Arif Hacıli bildirdi ki, Rəsulzadənin dünyasını Türkiyədə dəyişməsi təsadüfi hadisə deyil: "Azərbaycan işğal olunmuşdan və Rusiyanın nəzarəti altına keçdikdən sonra Rəsulzadə üçüncü vətən olaraq Türkiyəni seçmişdi. Həm Rəsulzadəni, həm də digər müsavatçıları Türkiyə qəbul edərək, onlara fəaliyyət imkanları yaratmışdı. Bu baxımdan Rəsulzadənin məzarı doğma torpaqdadır. Onun

nəşinin Azərbaycana gətirilməsi ilə bağlı müxtəlif fikirlər var. Bu məsələyə həm dini, həm də dini ənənələr baxımından münasibət fərqlidir. Hesab edirəm ki, ölkədə normal bir demokratik hakimiyyət qurulduqdan sonra bu məsələ ətrafında geniş müzakirələr açmaq olar. Əgər Rəsulzadənin nəşi Azərbaycana gətirilməyə belə, ölkə ərazisində onun üçün möhtəşəm anım qəbiri yaradılmalıdır. Azərbaycan xalqı bu dövlətin qurucusu olan şəxsiyyəti yad etmək üçün müqəddəs yerə getmək imkanı əldə etməlidir".

Rəsulzadə irsinin araşdırıcısı, tarixçi-alim Nəsiman Yaqublü indiki dövrdə məzarın ölkəmizə köçürülməsinin uyğun olmadığı qənaətinədir: "Mövzuya keçməzdən əvvəl qısa bir informasiya verəcəm. Rəsulzadə sağlam həyat yaşayıb. Yalnız onun 1923-24-cü illərdə sağlamlığında müəyyən problemlər yaranıb. Amma tez sağalıb. Dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərdiyi zamanlarda onun sağlam həyat yaşaması barədə xəbərlər var. Ömrünün son illərində də sağlam həyat yaşayıb. Amma keçirdiyi ağır həyatı onun da səhətinə təsirsiz ötürməmişdir. Ona şəkər xəstəliyi var idi. Bu da ömrünün sonlarında özünü göstərirdi. Həmin xəstəlikdən Rəsul-

Rəsulzadənin vəfatından 61 il

"Ötdü" - nəşi ölkəyə niyə gətirilmir?

Arif Hacıli: "Rəsulzadə üçüncü vətən olaraq Türkiyəni seçmişdi"
Nəsiman Yaqublü: "...gedəcək o sümüklər, gedəcək o vətənə"
Fazil Mustafa: "Nə qədər ki, Müsavatın müstəqilliyimizdəki rolunu anlamaq problemi var..."

zadə dünyasını dəyişdi. Onun dəfini böyük ehtiramla keçirilib. Qəbrinin üstü indiyə qədər üç dəfə dəyişdirilib. İlk qəbrinin üstünə Rəsulzadənin özünün dediyi "İnsanlara hüriyyət, millətlərə istiqlal" şüarı yazılıb. Sonradan Rəsulzadənin qəbrinin üstünə demir quraşdırılıb. Yaşıl rəngdən ibarət qoruyucu ilə məzar hasara alınıb. Son illərdə isə Rəsulzadənin məzar üstündə növbəti dəyişiklik edildi. Ora 28 May küçəsi adı verilib. Məzar indi mavzoley şəklindədir və daha möhtəşəmdir. Hüquqi baxımdan qəbir Azərbaycana gətirilməlidir. Postsovet məkanında olan ölkələrin əksəriyyətinin mühacirətdə qəbirələri olan liderlərinin məzar-

ları öz ölkələrinə gətirilib. Bizdə bu proses getməlidir. Həyatını həsr etdiyi ölkədə çox görkəmli yerdə onun məzarı olmalıdır. Amma düşünürəm ki, bu gün məzarın gətirilməsi uyğun deyil. Azərbaycanda Rəsulzadəyə olan münasibətə görə məzarın ölkəmizə gətirmək olmaz. Kim o təminatı verir ki, məzar Azərbaycana gətiriləndə, o məzara təhqiramiz münasibət olmayacaq. Məzar gətirilməyib, belə münasibət var. Rəsulzadənin ölümündən günlər sonra onun dostu Kərim Yayıclının yazdığı şeiri demək istəyirəm. O, məzara üz tutub demişdir ki, "gedəcək o sümüklər, gedəcək o vətənə". Təbii ki, bu məzar bir gün ölkəmizə gələ-

cək. Amma o vətən buna hazır olmalıdır".

Deputat Fazil Mustafa Rəsulzadənin nəşinin Türkiyədə qalmasını daha vacib olduğu düşüncəsindədir: "Bununla bağlı açıqlamam olub. Məna elə gəlir ki, Azərbaycan hələ Rəsulzadənin nəşinə sahiblənməyə hazır deyil. Dəyərlər var ki, bizdə də onun yerinə oturmaları vacibdir. Türkiyə də Azərbaycan torpağıdır. Bu baxımdan Rəsulzadəni narahat etməyə də ehtiyac yoxdur. Hər bir Azərbaycanlının qəlbində Rəsulzadə sevgisi varsa, qəbrin burada olmaması elə də əhəmiyyət daşımır. Bu gün Fəxri Xiyabandakı qəbirlər var ki, üzərində "Müsa-

vat cəlladları tərəfindən qətlə yetirilib" sözləri yazılıb. Nə qədər ki, bu yazılar Azərbaycanda durursa, Müsavatın müstəqilliyimizdəki rolunu anlamaq problemi varsa, Rəsulzadənin nəşini bura gətirməyə nə ehtiyac var? Onun tarixi qiymətini bəzi hallarda xalq və dövlət olaraq verə bilmiriksə, orada qalması daha doğrudur. Bu məsələni böyütməyə ehtiyac yoxdur. Allah onun ruhunu şad eləsin. Azərbaycan tarixində gəlib-gətməmiş ən böyük şəxsiyyətdir".

Qeyd edək ki, 1884-cü il yanvarın 31-də Bakının Novxanı kəndində anadan olan Rəsulzadə 71 il ömür sürüb.

□ Cavansir ABBASLI

Azərbaycan neft hasilatının

"dondurulma" sına razılıq verdi

Bakı Rusiyanın təklifini müsbət qarşıladı, ekspertlər durumu dəyərləndirir...

Rusiya Azərbaycana neft hasilatını dondurmağı təklif edib. Rusiyanın energetika naziri Aleksandr Novak ümid etdiyini bildirib ki, Azərbaycan da neft hasilatının dondurulmasına qoşulacaq. Novak həmçinin, Qazaxıstan və Azərbaycanın OPEK üzvü və digər neft hasil edən ölkələrin görüşündə iştirak edə biləcəklərini qeyd edib.

"Ümid edirik ki, bütün OPEK üzvü olan və olmayan ölkələr - Rusiya, Qazaxıstan, Azərbaycan, yeni neft ixrac edən ölkələr müvafiq qərarın çıxarılmasında iştirak edəcəklər", - Rusiyanın energetika naziri belə deyib.

Qeyd edək ki, 2016-cı ilin fevral ayının 16-da Doxada keçirilmiş görüşdə Rusiya, Səudiyyə Ərəbistanı, Qətər və Venesuela neft hasilatının yanvar

ayı səviyyəsində dondurulması barədə razılığa gəliblər, amma o şərtlə ki, digər istehsalçılar da bu təşəbbüsə qoşulsunlar. Buna hazır olduqlarını bildiren ölkələr arasında Ekvador, Əlcəzair, Nigeriya, Oman, Küveyt, BƏƏ var. İran və İraq bu atılan addımlara dəstək verdiklərini bildirsələr də, hələlik neft hasilatının dondurulmasına qoşulmaq barədə danışımaqdan çəkinirlər.

Bu açıqlamadan sonra isə Azərbaycan neft hasilatının "dondurulmasına" razılıq verib.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) prezidenti Rövşən Abdullayev

jurnalistlərə açıqlamasında Azərbaycanın neft hasilatının 2016-cı ilin yanvar ayı səviyyəsində "dondurulması" təklifinin gerçəkləşdirilməsinə hazır olduğunu bildirib.

Yerli ekspertlər isə məsələyə fərqli prizmadan yanaşıblar. Ekspert İlham Şaban müsavat.com-a açıqlamasında qeyd edib ki, Rusiya Azərbaycan və Qazaxıstanı martın 20-də neftlə bağlı keçiriləcək toplantıya dəvət edib. Bu isə hasilatı yanvar ayı səviyyəsində saxlamağı təklif edən bir görüşdür: "Ancaq nə Qazaxıstanın, nə Azərbaycanın hasilatı yanvar səviyyəsində saxlamaq imkanları yoxdur. Qazaxıstanda 2016-cı ildə neft hasilatı hökumətin proqnozuna görə, 5 milyon ton azalacaq. Ötən il 79 milyon tondan artıq neft hasil edilmişdisə, bu il proqnoz üçün 74 milyondur. Azərbaycan üçün keçən il 41,69 milyon neft hasilatı olmuşdusa, bu il hökumətin proqnozuna görə, 40,7 milyondur. Əslində bundan da aşağı olacaq. Biz OPEK-ə daxil olmayan ölkə kimi neft hasilatının azalmasına təbii olaraq öz töhvəmizi vermiş olacağıq", - deyərək ekspert qeyd edib.

Ekspert Natiq Cəfəri isə qeyd edib ki, təbii olaraq Azərbaycanda neft hasilatı azalır:

"Azərbaycanda hasilatın pik nöqtəsi 2011-ci ildə keçib. 2012-ci ildən başlayaraq azalma davam edir. Keçən il 3 faizə yaxın hasilat azalmışdı. Bu il də 3-4 faiz civarında azalma gözlənilir. Süni yolla azalmaya getməyə ehtiyac da yoxdur. Buna Azərbaycan getməyəcək də. Ümumiyyətlə, Rusiyanın bu təşəbbüsçüklüyü ilə martın 20-də Peterburqda OPEK ölkələri ilə birgə Rusiyanın keçirəcəyi görüş əslində bazara sözlü müdaxilədən başqa real nəticələr verməyəcək. Çünki bütün neft hasil edən ölkələr bazarda öz payını qorumağa çalışır. Çox güman ki, heç bir iri neft istehsalçısı hasilatı azaltmayacaq. Burada çox maraqlı məsələ də var. Danışıqların nəticəsində yanvar ayının hasilatı səviyyəsi qorumaqdan söhbət gedir. Yanvar ayının 12-si hasilatın həm Rusiyada, həm Səudiyyə Ərəbistanında, həm Küveytdə pik nöqtəsi olub. Hətta o səviyyələrdə qalsa da, neft bazarına ciddi təsir göstərməyəcək. Ancaq hələlik sözlü müdaxilələr, bəyanatlar bazarda müəyyən oynadıqlar yaradıb və bazara yuxarı yöndə təsir göstərib. Amma bu, müvəqqəti haldır. Danışıqların real nəticəsi olmaq ehtimalı çox qısamdır".

□ Rəya RƏFİYEVA

"Baxış bucağı"

Azərbaycanda milli valyutanın devalvasiyası, həmçinin, bahalaşmanın mövcudluğu şəraitində bir sıra pozitiv addımların müşahidə olunması müzakirə mövzudur. Xüsusilə də gömrük sadələşdirilməsi, istehsalat yönəlik təşəbbüslərə dəstək verilməsi, kadr yenilənmələri kimi addımlar təqdirlə qarşılanır və ciddi islahatların anonsu kimi dəyərləndirilir. "Şərq-Qərb" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Ərəstun Oruculu ilə söhbətimizə bu məsələdən başladığımız:

- Ərəstun bəy, son zamanlar atılan müsbət addımların, verilən müsbət qərarların fonunda yaxşılaşma doğru nələrsə olacağı qənaəti formalaşmaqdadır. Siz necə, bu optimizmi bölüşürsünüz?

- Şübhəsiz ki, müəyyən hərrəkətlik hiss olunur. Nəzərə çarpan budur ki, bir müddət ölkədəki iqtisadi çətinliklərə, sosial problemlərə, milli valyutanın devalvasiyasına baxmayaraq, hökm sürən durğunluğun bir növ yeni fazaya keçməsi müşahidə olunur. Görünən budur ki, məsələn, müəyyən kadr dəyişikliyinə başlanılıb. Yeri gəlmişkən, bu məsələdə də ictimai rəyin təsiri özünü göstərir. Son vəzifədən xaric olunan icra başçıları, onların hərəkətləri, davranışları haqqında ilkin məlumatlar, bilirsiniz ki, sosial şəbəkələrdə yayıldı, bundan sonra ictimailəşdi, bir qədər də mediaya çıxdı. Nəticədə onlar tutduqları vəzifədən azad olundular, özü də öz ərizəsi ilə, yeni formal qaydalarla yox, konkret olaraq məhz tutduqları vəzifəyə uyğun olmadıqlarına, etimadı itirdiklərinə görə. Hesab edirəm ki, bu, yaxşı haldır, müsbət tendensiyadır. İnanmaq istəyirəm ki, bu tendensiya davam edəcək. Çünki həqiqətdə bu gün layiq olmadığı postu tutan xeyli kadrlar var ki, onlar nəinki ölkəyə, cəmiyyətə, artıq hakimiyyətin özüne ağır yük olub və ciddi problemlər yaradırlar. Əgər hakimiyyətin siyasətində artıq bu tip kadrlardan yaxa qurtarmaq qərarı verilibsə, buna müsbət yanaşmaq lazımdır. Digər tərəfdən, hələlik rəsmi səviyyədə olmasa da, ölkə üçün həm daxildə, həm onun xaricində, beynəlxalq aləmdə ciddi problemlər yaradan siyasi məhbus məsələsi, bu problemin həlli barədə pozitiv fikirlər söyləmək olar. Gözləntilər var. Ehtimallar var ki, bu məsələ həll oluna bilər. Xüsusən də qarşıdan Novruz bayramı gəlir, mart ayında adətən, ənənəvi olaraq belə addımlar atılır.

- Necə bilirsiniz, bu problemin həlli hansı zərurətdən irəli gələ bilər? Yəni deyirsiniz artıq hakimiyyət bu problemin həll olunması üçün qəbul edir?

- Hakimiyyət özü də artıq bunu hiss edir. Çünki dediyim kimi, bu məsələ artıq hakimiyyət üçün ağır bir yük çevrilib, bu yükü daşımaq mümkün deyil. Digər tərəfdən, ölkənin daxilində də bu məsələ növbəti dəfə geniş formatda, geniş rəqəmsal ictimailəşib, gündəmə gəlib, artıq müraciətlər olur ki, bu məsələni bağlamaq, insanları azad etmək lazımdır. Həmçinin, beynəlxalq aləmdən bu məsələyə marağın artması fak-

tı ortadadır. AŞPA prezidenti Aqramunt Azərbaycanda səfərdə oldu və onun həbsxanada İlqar Məmmədovla görüşməsi mənəcə, məhz siyasi məhbus məsələsinin həllinə eymam idi.

- Adətən, hakimiyyət siyasi məhbus məsələsinin qabardılmasına qıcıqlı reaksiya verir, hətta həmin şəxslər əfv siyahısından kənarında saxlanılır. Bu dəfə oxşar situasiya yarana bilərmi?

- Mən bunu düşünmürəm. Hakimiyyət beynəlxalq səviyyədə təpkilər olanda inkarçıqlıq

qanun layihəsi təqdim olunursa, ona müəyyən bir müddətdə baxılması zərurəti yaranır. Buna təhdid demək düzgün deyil. Ona görə ki, artıq bu, artıq müzakirəyə çıxarılmış üçün təqdim olunmuş qanun layihəsidir. Bunun müzakirəsi iki ay tez, iki ay gec hökmən olacaq. Müzakirə olunan layihə ilə bağlı da müvafiq qərar qəbul ediləcək.

- Amma İlham Əliyev-Barak Obama görüşünün olması və ordaki müzakirələr vəziyyəti kəskin şəkildə dəyişə bilər, razılaşsınız?

- Bu görüşün baş tutması

gedib Rusiyanın himayəsinə keçəcəksə, burada kimin itkisi daha çox olacaq? Əlbəttə ki, Azərbaycanın itkisi daha çox olacaq. Çünki bu halda sanksiyalar işə düşəcək və həmin sanksiyalarda enerji əməkdaşlığı da konkret bir bənd olaraq göstərilib. Mən düşünmürəm ki, Azərbaycan tərəfindən daim istifadə olunan o təhdid bu gün işləyəcək. Fikrimcə, onun işləmək ehtimalı çox azdır. Çünki Vaşinqton artıq onun zəif tərəfini tutub. Zəif tərəfi budur ki, belə bir addım atılması Azərbay-

ca hələlik bunlar yarımqıç addımlardır. Burda kompleks yanaşma olmalıdır, çox əsaslı, fundamental islahatlar həyata keçirilməlidir. Zaman yoxdur. Deyək ki, aqrar sektorla bağlı biz hələ fevral ayının əvvəllərində təklif vermişdik. Demişdik ki, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal edən kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə dövlət tərəfindən istehsalat yönəlik subsidiyalar ayrılmalıdır. Artıq yaz-tarla işləri başa çatmaq üzrədir, adətən, bu işlər martın sonunadək yekunlaşır. Lakin

- Hətta bu komanda ilə də?

- Komanda korrekte olunmalıdır, bu komanda ilə mümkün deyil, əlbəttə. Komandanın korrekte olunması prosesi gədir, amma çox ləng gedir, vaxt itirilir. Amma əsas siyasi iradədir. Siyasi iradə varsa, bunu həyata keçirmək mümkündür. Siyasi iradə olan yerdə komanda dəyişmək məsələsi artıq texniki məsələdir.

- Siyasi iradə varmı?

- İstək görünür.

- Siyasi müxalifətin bu prosesdəki mövqeyi necə, qanə edicidir?

"Bu komanda ilə islahatlar mümkün deyil"

Ərəstun Oruculu: "Müxalifət açıq şəkildə nümayiş etdirdi ki, o, ölkədə sabitliyin qorunmasında maraqlıdır"

və əksinə getmə yolunu tutur. Ancaq indi biz təkli görmürük. Birincisi, Aqramunt AŞPA prezidentinin Azərbaycana, Azərbaycan hakimiyyətinə loyallıq yənəmiş bir şəxsdir, bu gün AŞPA prezidentidir. Hesab edirəm ki, onun bu məsələ ətrafında daha açıq və hərtərəfli danışımaq imkanı olub. Sadəcə, özü bu barədə heç bir açıqlama vermədi. Amma bu, artıq ilk növbədə daxili tələbatdan, daxili ehtiyacdən yaranan bir reallıqdır ki, siyasi məhbuslar azad olunmalıdır, bu problem öz həllini tapmalıdır. Düşünürəm ki, bu cür düşüncə, yanaşma artıq hakimiyyətdə də var. Bilirsiniz ki, bu məsələ hal-hazırda ABŞ Konqresinə təqdim olunmuş qanun layihələrində də Azərbaycana müəyyən təhdidlər yaradır. - baxmayaraq ki, sanksiyalarla bağlı həmin qanun layihələrinə bir çoxları ciddi yanaşmır. Mən hesab edirəm ki, bu, ciddi məsələdir. Sanksiyalarla bağlı məsələnin məhz qanun layihəsi şəklində təqdim olunması xeyli ciddi risklər doğuran amildir. 907-ci düzəlişi 25 ildən artıqdır həm ABŞ, həm Azərbaycan tərəfdən xeyli insanlar çalışsa da, ləğv etmək mümkün olmadı. İndi yeni bir sanksiyaları nəzərdə tutan qanunun qəbulu çox ciddi problemlər yarada bilər, təkəcə münasibətlərə yox, həm də Azərbaycanın özüne.

- Sanksiya layihələri sanki Domokl qılıncı kimi Azərbaycanın başı üzərindən asılı saxlanılıb. Sizə elə gəlmirmi ki, bu, hardasa təhdid rolunu oynayır?

- Bu, təhdid deyil. Məsələyə bir qədər obyektiv, realist yanaşmaq lazımdır. Konqresə üçün ilk növbədə siyasi məhbus məsələsi öz həllini tapmalıdır. Mən düşünürəm ki, qarşıdan gələn prezident seçkiləri ərəfəsində Obama Administrasiyası - özü də bu, asan seçkilər olmayacaq, Demokratlar Partiyasının daxilində də namizədlər arasında kifayət qədər kəskin mübarizə gedir - xeyli sayda siyasi məhbusları olan ölkənin rəhbəri ilə görüşərək özünü medianın, beynəlxalq təşkilatların hədəfinə götürmək istəməyəcək.

- Amma indiki həssas dönmədə Azərbaycanı kənar itələmək onu Rusiyanın ağışına atmaq demək olardı...

- Bu, köhnə nağıldır. - Köhnə olsa da, yəni aktualdır... Roqozinin Bakıya qəfil səfəri bu "nağıl"ın həm də təzə olduğunu isbatladı...

- Mən də belə fikirləşirəm. Hesab edirəm ki, artıq soyuq başlı siyasi yanaşma bunu tələb edir və fikrimcə, bu, olacaq.

- İndiki situasiyada başqa hansı addımların atılmasını gözləyirsiniz? Görünən budur ki, artıq hakimiyyət ictimai rəyi nəzərə alır, mətbuat yazılarına həssas münasibət var. Sizə necə düşünürsünüz?

- Mən də belə fikirləşirəm. Hesab edirəm ki, artıq soyuq başlı siyasi yanaşma bunu tələb edir və fikrimcə, bu, olacaq.

- Əgər sanksiya məsələsi reallaşarsa, onda necə?

- Sanksiya məsələsinin də səbəbi siyasi məhbuslardır.

- Martdan sonrakı ayları siyasi məhbuslarsız Azərbaycan kimi xarakterizə edənlər var. Siz necə düşünürsünüz?

- Mən də belə fikirləşirəm. Hesab edirəm ki, artıq soyuq başlı siyasi yanaşma bunu tələb edir və fikrimcə, bu, olacaq.

- İndiki situasiyada başqa hansı addımların atılmasını gözləyirsiniz? Görünən budur ki, artıq hakimiyyət ictimai rəyi nəzərə alır, mətbuat yazılarına həssas münasibət var. Sizə necə düşünürsünüz?

- Mən də belə fikirləşirəm. Hesab edirəm ki, artıq soyuq başlı siyasi yanaşma bunu tələb edir və fikrimcə, bu, olacaq.

- Mətbuat hakimiyyət tərəfindən həmişə izlənilib. Sadəcə olaraq, ictimai rəy nəzərə alınmayıb. Amma indi ictimai rəyi nəzərə almağa başlayıblar və bu, müsbət tendensiyadır. İctimai rəylə hesablaşmaq da indiki şəraitdə, indiki həssas məqamda çox zəruridir. Hansı addımlar atılmalıdır? Təbii ki, birincisi, iqtisadi islahatların həyata keçirilməsi çox vacibdir. Bazarın liberallaşdırılması istiqamətində addımlar atılır, am-

"Azərbaycanın iqtisadi maraqları onu Rusiyadan məsafə saxlamağa sövq edir"

bu addımlar atılmadı. Deməli, ölkə yay aylarında da xeyli dərəcədə idxal məhsullarından asılı olacaq. Deməli, bazarda bahalı olacaq. Nəzərə alaq ki, manat addım-addım dəyərini itirməkdə davam edir. Yəni bu işlər sürətlə həyata keçirilsəydi, Azərbaycan üçün çox faydalı olardı. Amma təəssüf ki, bu addımlar atılmır.

- Vaxtaşırı belə fikirlər eşidilir ki, "inqilabsız keçinmək mümkün olmayacaq". Necə bilirsiniz, mövcud şərtlər çərçivəsində belə yanaşmalar yerindədir? Bu gün fors-major hadisələr Azərbaycana nə dərəcədə fayda verə bilər?

- Mən inqilab məsələsi ilə bağlı dəfələrlə fikrimi bildirmişəm. İnqilab zorakılıqdır. Vəziyyəti inqilab həddinə çatdırmaq heç kəsə lazım deyil. İnqilab elə bir şeydir ki, bu, ölkənin daxilində kənar müdaxilələr üçün imkan yaradır. Bu isə faciə, fəlakət deməkdir. Ən yaxşı, ən yumşaq halda ölkənin suverenliyinin xeyli dərəcədə itirilməsi deməkdir. Bu baxımdan mən heç vaxt bu yolu alqışlamamışam. Hesab edirəm ki, pragmatik islahatlar istiqamətində hesablanmış addımlar atmaq həmişə mümkündür.

- Azərbaycanda müxalifət çox rəngarəngdir. Bütün bu sosial-iqtisadi böhran dönməndə müxalifət açıq şəkildə nümayiş etdirdi ki, o, ölkədə sabitliyin qorunmasında maraqlıdır, ölkənin milli maraqlarının riskə atılmasında maraqlı deyil və bu istiqamətdə pozuculuğa əl atmır və s. Bu mövqə çox sağlam bir mövqedir və iqtidar da bunu nəzərə almalıdır.

- Ötən həftə ərzində Qərbdən də Bakıya çoxsaylı səfərlər oldu, Rusiya rəsmisi də gecəyarı Azərbaycana gəldi. Sizcə, Azərbaycan uğrunda savaşa kim daha çox qazandı?

- Bu gün bunu söyləmək çətinidir. Hələ ortada konkret nəticə yoxdur. Nəticələrdən biri hələlik budur ki, Azərbaycanın Avropanın enerji təchizatında iştirakı növbəti dəfə təsdiqləndi və növbəti dəfə buna "yaşıl işıq" yandırıldı. Bu baxımdan hesab etmək olar ki, hələlik uduş Azərbaycanadır. Qalır bunu inkişaf etdirmək. Bunu inkişaf etdirmək üçün indiki iktidarı üçün şəraitində çox çəvik maneərlər olmalıdır ki, itkisiz şəkildə bu mərhələdən çıxıb ilək.

Burcutto qəndi necə aparmışdı

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Gürcülər ruslardan qaz almaq söhbətini ortaya salanda bizim şanlı yapistlər keçmiş futbolçu, indi Gürcüstanın energetika naziri işləyən Kaxa Kaladzeni qaçaraq Bakıya çağırıldı, əlavə və istədikləri qiymətə qaz verdilər. Bununla eyni vaxtda Bakının bir çox rayonlarında qazın kəsilməsi, təzyiqinin azalması xəbərləri gəldi. Bir aydan çoxmuş belə imiş. Sanki Bakıya veriləsi qazı yığıb gürcülərə saxlayırmışlar.

Texniki baxımdan belədirmi - deyə bilmərəm. Açıq, araşdırmağa həvəs də yoxdur. Çünki belə araşdırmaların heç bir tarixi önəmi qalmamışdır. Gözümüzün qabağında olanlara diqqət etmiriksə, alt qatda olanları bilməyin nə mənası? Örnək üçün, keçən həftə bir azərbaycanlı İrana keçid məntəqəsində, Biləsuvar sərhəd-gömrük postunda basabasda öldü. Dəfələrlə sərhəd keçidlərimizdə qonşu ölkələrə xırda ticarət, xəstəlikdən müalicə, işləmək üçün gedənlərin zülüm çəkdiyini, növbələri, basabası göstərən videolar yayılıb, yazılar yazılıb, şəkillər çəkilib - xeyri varmı? Hətta insanların o basabasda ölməsinin də yapistlərə təsiri yoxdur. Dəyirman öz işindədir, çax-çax baş ağrıdır.

Öz vətəndaşını qazsız qoyub başqalarına qaz verməyi başqa ata sözümlə ifadə edə bilirik: "Aləmi bəzər, özü lüt gəzər". Sözləyişi, yapistlərin Strasburqda kilə təmiri, Pakistana məktəb tikmək kimi karikatür projeləri də bu məsələnin isbatı üçündür.

Haşiyə çıxım, bir məsələ var, onu da ölkəmiz üçün tipik saymaq olar: "Çox oxuyan çox bilməz, çox gəzən çox bilər". Belə sarsaq sözü ancaq oxumaq və kitaba nifrət edən millətin ataları düzəldə bilərdi. O üzəndən düşüb dünyanı gəzirik, İranda sağlamlıq, Gürcüstanda istirahət, Rusiyada iş, Türkiyədə alver axtarıq. Kitab oxusaq bunların hamısını öz ölkəmizdə də tapardıq. Üstəlik, gəzə-gəzə kitab oxumaq olardı.

Bir neçə gün qabaq fövqəladə hallar atlasımızın hazırlanması haqda prezident sərəncamı çıxmışdı. Sərəncamda nazirliklərə, elmi institutlara tapşırıq verilirdi ki, fövqəladə hallar zamanı hazırlıqlı olmaq üçün Azərbaycanın təbii fəlakət və sairə pis hadisələr törəyə biləcək nöqtələri, əraziləri xəritələşdirilsin. Yaxşı sərəncamdır, düzgün yerinə yetirilsə hər dövlət üçün önəmli xəritədir. Örnək üçün, mən təklif edərdim o xəritədə Biləcərində su çatışmazlığı nöqtələri qeyd edilsin. Binəqədi küçələrinin yağışda dənizə dönməsi, Rəsulzadə qəsəbəsində qışda qazın kəsilməsi, Nərimanovda evlərin zirzəmisində yaşayan həşəratlar, Zığda sürüşən binalar və sairə xəritədə göstərsin. İnsanlar da hansısa əraziyə köçməzdən qabaq işlərini bilsinlər. Yoxsa gedirlər yolsuz ərazidə ev alırlar, sonra ağlaşma qururlar: "Palçıqdır, uşaq məktəbə gedə bilmir". Xəritə ilə işləmək lazımdır.

Kaladzenin gəlib qazımızı durbaya yığıb aparması əslində bir çox istiqamətdən baxanda maraqlı temalar çıxarır. Örnək üçün, gürcülərin keçmiş tanınmış futbolçusu indi nazirdir, bizim bir tanınmış futbolçu isə dələduzluqda suçlanıb həbsə atılıb.

Tarixi baxımdan söhbətə yanaşaraq bir uşaqlıq xatirəmi yazmaq istərdim. Bunu mənə əmim Vahid Əlifloğlu danışmışdı.

Ötən əsrin yetmişinci illərinin sonunda kəndimizdə qənd çatışmazlığı yaranır. (Ənənəvi SSRİ problemlərindən biri. İndi bunu bəzi burnufırlıq solçu-kommunist uşaqlara izah etmək çətindir). Camaat dükana gedir, görür qənd yoxdur. Kəndin ortasında sovet sədri Mahmud kişini görürlər, deyirlər bəs qənd haçan olacaq. Mahmud kişi həmin axşam mərkəzi televiziyanın "Vremya" proqramına baxmış. Orda bir süjet veriblər, SSRİ-nin dost və qardaş Pakistan xalqına qənd, şəkər yardımı etməsi haqda imiş. Pakistanın o vaxtkı baş naziri Zülfüqar Əli Bhutto (Bənəzir Bhuttonun atası) SSRİ-yə qonaq gəlibmiş. Uzun sözü qısa, camaat Mahmud kişini bezdirir, bu da cavabında yandırdığından deyir: "A kişi, məndən əl çəkin, axşam televizorda dedilər ki, qəndi Burcutto apardı".

Cəbhədəki son eskalasiyanın arxasındakı iqtisadi motivlər

Həftəsonu Azərbaycan ordusu ilə işğalçı erməni qüvvələrinin təmas xəttində növbəti və ciddi hərbi eskalasiya ilə yadda qaldı. Ancaq budəfəki gərginləşmə konflikt ətrafında yetərincə fərqli siyasi şəraitə və regional duruma təsadüf etməsi ilə diqqət çəkdi.

Şəraitin özelliklərindən biri, sözsüz ki, Rusiya baş nazirinin müavini, ölkənin hərbi-sənaye kompleksinin əsas adamı Dmitri Roqozinin qəfil Bakı səfəri ilə bağlı idi. Cəbhədəki son eskalasiya ələ həmin səfər günlərində qeydə alınıb. Burada təsadüfə gərəkəndə yer yoxdur. Ötən yazılarımızda vurğuladığımız kimi, Roqozinin hərbi əməkdaşlıq mövzusu ilə yaxşı kamifulyaj edilən Bakı səfəri həm də axır vaxtlar Qərblə ciddi anlaşmalar və yaxınlaşma içində olan Azərbaycana Kremlin incə bir mesajını çatdırmaq məqsədi güdə bilərdi.

Hər halda Dmitri Roqozin prezident Putinin ən yaxın silahdaşlarından biri və qatı anti-Qərbçi kimi tanınır. Onun səfərindən bir neçə gün əvvəl isə Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi ilə bağlı anti-Rusiya mahiyyətli sammiti keçirilmiş, Azərbaycanın Türkiyə ilə birgə hərbi təlimlərə hazırlaşdığı bəlli olmuşdu...

***

Yeni Qarabağ cəbhəsindəki gərginlik bu və başqa amillərə görə Kremlin ölkəmizə qarşı növbəti "əzələ nümayişi" məqsədi də güdə bilərdi. Rusiyanın Azərbaycanın əsas silah satıcısı olmasına rəğmən, belə görünür, şimal qonşumuz Azərbaycanın onun təsir dairəsindən çox uzağa getməsinə ifrat həssas yanaşır və çəkindirici amillər qismində özünün Ermənistanla strateji müttəfiqliyini, Qarabağ kartını vaxtaşırı Bakının yadına salmağa ehtiyac duyur.

Yeri gəlmişkən, təmas xəttindəki gərginliyin digər motivi və səbəbkarı qismində işğalçı Ermənistanın davranışı və durumunu qeyd etmək lazım gəlir. Məsələ də ondadır ki, son eskalasiya ilə bağlı İrəvan və Moskvanın maraqlarının üst-üstə düşməsi istisna deyil. Söhbət nədən gedir?

Sırr deyil ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin kifayət qədər uğurlu sayılan İran səfəri və ötən həftə SOCAR-la Gürcüstan hökuməti arasında nəhayət, baş tutan qaz anlaşması Ermənistanın izolyasiyasını gücləndirib. Daha dəqiq desək, Bakının Tehran və Tiflislə nəqliyyat (Şimal-Cənub demiryolu) və qaz anlaşmalarından region ölkələrin hamısı - Azərbaycan, İran, Gürcüstan, hətta Rusiya uduşda olsa da, təkə Ermənistan heç nə qazanmayıb, əksinə.

İrəvanda çox ümid edirdilər ki, İran Azərbaycanla bir sıra mühüm anlaşmalar əldə edərsə də, inşası yarımcıq qalmış İran-Ermənistan demiryolu layihəsinə onun marağını

Ermənistanı "ürəyindən" vuran iki anlaşma - Bakı işğalçının izolyasiyasını gücləndirir

Azərbaycanın İran və Gürcüstanla uğurlu anlaşmaları təcavüzkarın yuxusunu qaçırıb; İrəvanın ölkəmizə qarşı indi yeganə təzyiqlə rıçağı Qarabağ "kartı"dır - o da Kremlin əlində...

***

azalmayacaq. Bu layihə isə Ermənistanın xarici aləmə (Rusiya, Şərqi Avropa) çıxışını təmin edə biləcək əsas nəqliyyat arteriyası sayılır.

Təsadüfi deyil ki, tanınmış erməni iqtisadçı-ekspertləri də ölkənin blokadadan çıxması üçün onu yeganə şans hesab edir və bu üzəndən imkanlı erməni lobbisinin də səyləri ilə, nəyin bahasına olursa olsun onun reallaşmasını vacib sayırlar, əks təqdirdə Ermənistan daha qaranlıq gələcək, iqtisadi çöküş vəd edirlər.

Lakin Tehrandə imzalanan və ilin sonunda işə düşməsi gözlənilən Şimal-Cənub dəhlizi barədə protokol bu marşrutun olan-qalan əhəmiyyətini faktiki, heçə endirib və onun taleyini böyük sual altına qoyub. Erməni ekspertlərin də etiraf etdiyi kimi, artıq aydın olub ki, sanksiyalardan təzəcə qurtulan İrəvandan ötrü Azərbaycan öz strateji coğrafi mövqeyi və neft-qaz ehtiyatları ilə qat-qat əlverişli iqtisadi-ticarəti tərəfdaşdır, nəinki kəsad, perspektivsiz və blokadada olan Ermənistan. Qısaq, izolyasiyada olan və müstəqil xarici siyasətdən məhrum anklav Ermənistan Rusiyadan savayı indi heç kim üçün iqtisadi önəm kəsb eləmir, o cümlədən İran üçün.

İran-Ermənistan demiryolu xəttinə bəslənən ümidlərin dəfn olunmasının ardınca işğalçı Bakıdan iqtisadi xarakterli daha bir zərbə aldı: ötən həftəsonu SOCAR-la Gürcüstan arasında əlavə qaz tədarükü barədə əldə olunan anlaşma İrəvandan Gürcüstanla Ermənistan arasında keçməsi ehtimal edilən (Azərbaycan variantı da gündəmdə idi) qaz xətti məsələsinin aktuallığını sıfırladı.

SOCAR bununla Tiflisin "Qazprom"la aylarla davam edən danışıqlarına da son qoymuş oldu və Gürcüstanın, ələ həm də Azərbaycanın Rusiyadan energetik müstəqilliyini və təhlükəsizliyini möhkəmlətdi. Obrazlı desək, Bakı Azərbaycanın "Qərb qapısı" Gürcüstanı Rusiyanın ağzından almağa yanaşı, Ermənistanın mühüm nəfəsliklərindən sayılan İran üçün işğalçı ölkənin energetik (tranzit) dəyərini də əngəllədi.

Bu fakt, habelə, Bakı ilə Tehran arasında Xəzərin neft-qaz ehtiyatlarının birgə istismarı barədə imzalanan sənədlər, ümumən iqtisadi əməkdaşlıq sahəsində yaxınlaşmalar İranın öz nəhəng qaz ehtiyatlarını Avropa bazarına Ermənistan deyil, məhz Azər-

baycan və ya Türkiyə vasitəsilə nəql edəcəyi qənaətini də gücləndirib.

***

Tiflis anlaşması, şübhəsiz, Moskvanı məmnun etməyəcək. Azərbaycanla bağlı bölgədəki digər mühüm gelişmələri də ciddiyyə alsaq, Rusiyanın Azərbaycana münasibətində, yəqin ki, hansısa yeni təhdidəddi addımlarının şahidi olacağıq. Bakıya Kreml emissarlarının (Roqozin, Karasin) artan səfərləri bunun xəbərçisi hesab oluna bilər.

Hərgah, rəsmi Bakı bacardıqca balansı qorumağa və Rusiyanın bölgədəki həyatı maraqlarını nəzərə almağa çalışır. Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ilə bağlı Tehrandə imzalanan sənəd məhz bu imperativdən qaynaqlanırdı. Ancaq unutmayaq ki, bu - proqnoza yatmayan, daima öz qonşularından birtərəfli güzəştlər uman Rusiyadır...

Kreml və İrəvanın Bakıya qarşı əsas təhdidəddi rıçağı isə Qarabağ kartıdır. Fəqət, bu kartdan Ermənistan, bəlli məsələdir ki, istədiyi kimi yararlan bilməz. Yalnız "ağa" icazə versə və "ağa"nın da maraqlarını tələb edərsə. Necə ki, cəbhə xəttindəki son eskalasiya buna şübhə saxlamadı.

□ Analitik xidmət

“Rusiyanın Xəzərdəki Hərbi Donanması Azərbaycana qarşı faktiki təcavüz hazırlıqlarına başlayıb”. Xəzər Hərbi Tədqiqatlar İnstitutu (Caspian Defense Studies Institute - CDSİ) bildirir ki, bu barədə rusiyalı jurnalist Andrey Şipilov eyni adlı saytında dərc etdiyi məqaləsində vurğulayıb.

bu layihəyə qoşulması üçün Xəzərin dibi ilə boru xətti çəkməlidir. Ona görə də düşünürəm ki, Rusiyanın Xəzərdə əzələ nümayişi məhz onunla bağlıdır ki, Xəzəryanı ölkələrə, Türkiyəyə və Avropa Birliyinə mesaj göndərir ki, Moskva Xəzərin dibi ilə boru xəttinin inşasına yol verməyəcək. Məncə əsas hədəf bundan ibarətdir. Əslinə qalsa, Azərbaycan da Xəzərin dibi ilə boru xəttinin çəkilməsi üçün cidd-cəhdlə iş aparmır. Azərbaycan sadəcə, öz qazını Avropaya çatdırmaq istəyir.

Qadınları “şeytan” sayan zehniyyət...

Xalid KAZIMLI

Bəlkə də bir çoxları mingəçevirli mollaın internet resurslarında, o cümlədən sosial şəbəkələrdə yayılmış videolarını yenidən “dinə hücum” kimi qələmə verəcəklər, amma fakt budur ki, o mollaın gerçək dinə, imana aidiyyəti yoxdur, ola bilməz.

Adam rəsmən xurafat yayır, cəhələri, qaramatı təbliğ edir. Müasir dünya onun dəstəklədiyi fikirlərdən çoxdan imtina edib.

Başqa vaxt “cənnət anaların ayağı altındadır”, “dinimizdə qadınlara böyük hüquqlar verilib” deyənlərin tipik bir nümayəndəsi qadınları “şeytanın ordusu” adlandırır, ikinci növbə mənəlik kimi qələmə verir, onların yalnız və yalnız kölə olmaları fikrini yayır.

Mingəçevirli molla bunu elə bir əminliklə (həm də sırf İran ləhcəsi və avazı ilə) deyir ki, elə bil, bəşəriyyətin xilasını yalnız qadınların köləliyindədir.

Bu, min il əvvəl zehniyyətdir. Nə yazıq ki, bu düşüncələrin daşıyıcıları günümüzdə də var və sayları gündən-günə artır, hətta artıq milyonlarla ölçülür.

Qərb dünyası hər gün bir az da qadınlara qarşı diskriminasiyadan imtina etdiyi halda, Şərqdə qadın olan-qalan hüquqlarını da əlindən almağa çalışır, ona çölün, heyətin heyvanı qədər hüquq verilməsini çox görür, bunu dövlət siyasəti səviyyəsində həll etmək istəyirlər.

Əfqanıstanda “Taliban” hökumətinin qadınlara qarşı etdiyi hələ unudulmayıb və unudulacaq şey deyil. Özünü ən dürüst, xalis müsəlman sayan bu terror qrupu Əfqanıstanda hakimiyyəti ələ keçirdikdən sonra qadınların küçəyə tək çıxmasını yasaqlamışdı. Küçəyə, adi dükana-bazara çıxan qadın yanında mütləq ailə üzvü olan bir kişi olmalıydı. Yaxınlığında məhrəm kişi xeylağı olmayan qadınlar evdə ac-susuz oturmağa məcbur idi. Əks təqdirdə patrullar onları küçədə tutur, qırmanc, şallaq cəzasına məhkum edirdilər.

Qadınlar işləyə də bilməzdilər. Ərlərini, qardaşlarını və təndəş müharibəsində itirmiş və tək qalmış qadınlar aclıq çəkirdilər. Hakimiyyət nə onlara müavinət verirdi, nə işləməyə qoyurdu. Ən adi şeylərə görə qadınları stadionda daş-qalaq edirdilər. Arvadını döyüb-öldürən kişilərə cəza verilmirdi. Əfqanıstan milyonlarla qadının kölə vəziyyətinə salındığı bir həbsxanaya çevrilmişdi. Taliblərin hakimiyyətdən uzaqlaşdırılmasından 14 il keçib, bu ölkədə hələ də qadınların hüquqları şah vaxtında olduğu qədər bərpa edilməyib.

Moizələrini audio və videoyazılarla yayan bəzi möminlərin ölkəmizdə bərqərar etməyə çalışdığı mühit budur: qadınlar təhsil almasın, dünya işlərindən baş çıxarmasınlar, evdə otursunlar və bayıra çıxmasınlar, özlərinə ömür yoldaş seçmək hüquqları olmasın, heç nəyə qarışmasınlar, yalnız kişilərin cinsi tələbatını ödəsinlər və doğub-töresinlər, vəssalam.

Belə iddia olunur ki, yalnız bu halda ideal, ədalətli cəmiyyət qurmaq olar və cənnət xeyalları gerçəkləşər.

Yayılmış videolarda xanımları ilə məsləhətləşən, onlarla mərhəmətli davranan, onların göz yaşına inanan kişilər də lənətlənir. Təlqin olunur ki, qadınlar fitnə-fəsad dağarcığıdır, idarəetmə onların əlində olsa, müdhiş faciələr baş verər.

Ortada bir Finlandiya təcrübəsi də var. Neçə vaxtdır bu ölkədə, obrazlı desək, qeyri-rəsmi matriarxal rejim hökm sürür. Dövlət idarəetməsi tam şəkildə olmasa da qadınların əlindədir. Yüksək, orta, kiçik dövlət postlarında çox sayda qadın çalışır. Bununla belə, Finlandiya dünyanın ən sakit, ən yüksək rifahlı və ədalətli idarə olunan ölkələrindən biridir.

Əlbəttə, Azərbaycan Finlandiya olası deyil. Heç əksər Avropa dövlətləri də qadın hüquqları məsələsində Finlandiya zirvəsinə yaxınlaşmırlar. Ancaq Azərbaycan bəzilərinin tay etməyə çalışdığı Əfqanıstan, Səudiyyə Ərəbistanı, İran da olmalı deyil və yaqın ki, olmas.

“Olmaz” deyirik və minlərlə qız uşağının ibtidai təhsildən sonra məktəbdən yayındırıldığı barədə xəbərlər alırıq. Bədbinliyə qapılırkən hər gün körpə və ya yetkin qızının əlindən tutub orta məktəbə, universitetə aparın minlərlə valideyn görürük. Bu xüsusda ölkədə qərribə bir çəkişmə gedir. Görək, axırda kim üstün olacaq: qızları təhsildən yayındıranlar, yoxsa qızlarına yaxşı təhsil verənlər?

Ədalətli cəmiyyət yaratmağın yeganə yolu qadınların hüququnu tanımaqdan və onların ali təhsil almasından keçir. Gerisi əfsanədir.

Rusiya Xəzərdə Azərbaycana qarşı təcavüz planı hazırlayıb? - rus jurnalistdən şok iddia

Ekspert Moskvanın əsas narahatlığını açıqladı; **Elxan Şahinoğlu**: “Kremlin əzələ nümayişi digər Xəzəryanı ölkələrə də, Türkiyəyə və Avropa Birliyinə də mesajdır...”

Elxan Şahinoğlu:

bəri Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Rusiya həqiqətən də Xəzərdə hərbi qüdrətini, hərbi imkanlarını artırır. Belə olan halda isə sual olunur ki, Rusiya Xəzər dənizində hərbi qüdrətini kimə qarşı artırır? Çünki Xəzəryanı sahil ölkələri ilə Rusiyanın özünün də elan etdiyi strateji tərəfdaşlıq, mütəfiqlik münasibətləri var: “Xəzəryanı ölkələrin də heç birinin Rusiya ilə problemi yoxdur. Qazaxıstan, Türkmənistan, Azərbaycan və İranı Rusiya özünün strateji tərəfdaşları və mütəfiq dövlətlər adlandırır. Bəs, o zaman Xəzərdə əzələ nümayişi kimə qarşıdır? Tam demək olmaz ki, bu mütləq Azərbaycana qarşıdır. Azərbaycan, bəllidir ki, Türkiyənin strateji hərbi mütəfiqidir və Türkiyə-Rusiya münasibətləri pozulub. Bunu nəzərə alıb məntiqlə demək olar ki, Rusiya Azərbaycana qorxutmaq istəyir. Amma Rusiyada onsuz da başa düşürlər ki, Azərbaycan Türkiyə ilə hərbi əməkdaşlıqdan imtina edəsi deyil.

Rusiya anlamlıdır ki, biz dili, dini, kökü bir olan millətlik və biz Türkiyə ilə münasibətləri qırmayacağıq. Sadəcə olaraq, Rusiya istəyir ki, Suriya məsələsində biz balans qoruyaq. Bu məsələdə əslində biz Rusiyanın istəyi ilə hərəkət edirik. Bu, bizim də marağımızdır. Bu baxımdan Rusiyanın Azərbaycana əzələ nümayişinə heç bir ehtiyac yoxdur”.

Buna da Rusiyanın mane olmaq istəyi görünür. Türkmənistanla Azərbaycanı birləşdirən boru xətti tikilmədirsə, burada daha çox Türkiyəyə və Avropa Birliyi fəal olmalıdır. Əgər bu fəallıq yoxdursa, Azərbaycan özbaşına Rusiya əleyhinə Türkmənistanla danışıqlar aparıb xəttinin tikintisi üçün lobi fəaliyyətində olmağa başlayacaq. Rusiyanın Xəzərdə ara-sıra hərbi manevrlər keçirməsi də əslində Türkmənistan qazının Avropaya çatdırılmasına mane olmaq məqsədi daşıyır”.

Bəs, Rusiya TAP layihəsini poza bilərməyəcək?

E.Şahinoğlu hesab edir ki, Rusiya TAP layihəsini poza bilməz. Çünki Rusiyanın əlində alət yoxdur: “TAP layihəsi Azərbaycanın “Şahdəniz” yatağından çıxarılaçaq qazın nəqlini nəzərdə tutur. “Şahdəniz” yatağının Azərbaycana məxsusluğunu Rusiya da qəbul edir. Rusiya özü də Avropa Birliyinə qaz ixrac edir. Özü də başa düşür ki, TAP layihəsinə mane olmaq istəsə, məntiqlisiz olar. Kremlə yaxın heç bir mediada TAP əleyhinə bir fikrə rast gəlinmir. Çünki kiçik həcmli qaz ehtiyatlarının Avropaya çatdırılmasını nəzərdə tutan layihədən Rusiya narahat deyil. Əgər gələcəkdə TAP-ın genişləndirilməsi və bura başqa dövlətlərin də qazının qoşulması məsələsi aktuallaşarsa, bu zaman Rusiyanın siyasəti dəyişə bilər”.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Rusiya baş nazirinin müavini, ölkənin hərbi-sənaye kompleksini kurasıya edən Dmitri Roqozin Bakıdan gedən kimi təmas xəttində növbəti eskalasiya yaşandı. Erməni işğalçı qüvvələri yenə təxribata əl atdı. Düşmən tərəfin layiqli cavabı verilərsə də, bir daha bəlli oldu ki, Rusiyanın forpostu və satelliti Ermənistan Kremlin Bakı ilə istənilən səviyyədə yaxınlaşmasına, yumşaq desək, qısqanc yanaşır, bundan təlaş keçirir.

Ələxüsüs da silah ticarəti sahəsində Azərbaycanla Rusiya arasında əməkdaşlıq işğalçı ölkəni ciddi şəkildə narahat eləməkdədir. Roqozin isə, analitiklərə görə, həm də hərbi-ticarət əməkdaşlıq məsələsini müzakirə etmək üçün Bakıya təşrif buyurmuşdu.

Ancaq Ermənistan bu vəziyyətə görə ilk növbədə özündən incisin. Çünki ərazisinin 20-i işğal altında olan Azərbaycan bütün vasitələrlə öz hərbi qüdrətini artırır, günün birində öz ərazilərini hərbi yolla azad etmək zorundadır və bunun da səbəbi məhz İrəvanın davam edən təcavüzkar siyasətidir.

***

Əlbəttə ki, həll olunmamış münaqişələrin olduğu istənilən

lən bölgədə silah-sursat və hərbi texnikanın artması, sürətlə silahlanma həmin bölgəyə yaxşı şey yox, dağıntı və səfalət vəd edir, müharibə risklərini artırır. Belə bölgələr isə təkəcə Güney Qafqazla məhdudlaşmır.

O da var ki, son zamanlar yerli və xarici ekspertlər Qarabağ münaqişəsinin təzədən alovlanma biləcəyi barədə tez-tez xəbərdarlıqlar edirlər. Bəs bu bölgələrdə, o cümlədən Dağlıq Qarabağda yeni hərbi qarşıdurmadan qaçmaq, sülh prosesini yaxınlaşdırmaq üçün daha nələr edilməlidir?

"Qaynar bölgələrdə sabitliyi pozmuş qüvvələrə qarşı məhdudlaşdırıcı tədbirlər görülməmə, müxtəlif yerlərdə yeni münaqişələr baş verəcək.

Moskva Qarabağ ritorikasını dəyişir?

Rusiya XİN başçısı müavininin Bakı səfərində konfliktin həllinə "xüsusi diqqət" ayrılıb; **ekspert:** "Müharibədən qaçmağın ən təsirli mexanizmi işğalçı tərəfə sanksiya rejiminin tətbiqidir..."

Bu isə nisbətən sabit qlobal rejimi çökdürə bilər". Bu barədə Axar.az-a açıqlamasında politoloq Tofiq Abbasov deyib. Onun sözlərinə görə, postsovet məkanındakı münaqişələr oxşar xüsusiyyətlərə malik olsalar da, onların həllində vahid mexanizm mümkün deyil: "İstər Dağlıq Qarabağ olsun, istər Dnestryanı, istərsə də Abxaziya, Cənubi Osetiya və Donbasda, separatizm amili var və çözüm işğalçı tərəflərin dağıdıcı planlarını aradan qaldırmaqdan keçir. Bundan ötrü həlledici sülh mexanizmi işlənilməlidir. Bu mexanizmlər fərqli ola bilər. Çünki vasitəçilərlə maraqlı tərəflərin xüsusiyyətlərinə görə parametrlər hər bir halda müxtəlif olur. Məsələn, Dnestryanıda nizamlaşdırma işində "5+2" formatı, Qarabağda 3 həmsədr mexanizmi tətbiq edildi. Ukraynanın Donbas bölgəsində isə Minsk razılaşması hələ ki, hipotetik təsirini saxlayır".

Politoloq hesab edir ki, beynəlxalq institutlar ciddi tədbirlər vasitəsi ilə problemləri nəzarətə götürməlidir: "Bu proses formal tərzdə tətbiq edildiyindən münaqişələr dondurulmuş hala düşür. Belə bir staqnasıya (durğunluq-red.) baş verməsin deyər, BMT, ATƏT, Avropa Şurası verbal, yəni sifətən danışmalarla təcrübəsindən əməli tədbirlərə keçməlidirlər. Bunun üçün ən təsirli mexanizm vasitəsi sanksiya rejimidir. Yeni qaynar bölgələrdə sabitliyi pozmuş qüvvələrə qarşı məhdudlaşdırıcı tədbirlər görülməmə, müxtəlif yerlərdə yeni münaqişələr baş

verəcək. Bu da nisbətən sabit olan qlobal rejimi çökdürə bilər".

Qeyd edək ki, bir müddət öncə Ukraynanın üçüncü prezidenti Viktor Yuşenko postsovet məkanında Dağlıq Qarabağdan tutmuş Cənubi Osetiyayadək, heç bir münaqişədə Ukraynadakı vəziyyətdə nəzərdə tutulan mexanizmlərin olmadığını bildirib. "Ukraynadan başqa heç kimdə - nə Gürcüstanda, nə Azərbaycanda, nə də Moldovada belə zəmanətlər var idi. Sizə elə gəlmiş ki, oyun bir qapıya oynanılır" - deyər, "narıncı inqilab"ın lideri sual etmiş, eyni zamanda postsovet məkanında ki bütün etnik-ərazi konfliktlərinin arxasında Rusiyanın durduğunu söyləmişdi.

***

Əfsus ki, bu münaqişələrə münasibətdə Qərbdə, ABŞ-da ikili yanaşma var. Məsələn, ABŞ, Avropa Birliyi ölkələri Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dnestryanı bölgə, Kırım və Donbasın separatçı qurumla-

hiyyətləri xaricində olan, ABŞ Konstitusiyasına ziddi bir məsələdir. Son olaraq bu günlərdə Corciya ştatının Nümayəndələr Palatası analoji qanunsuz addım atıb.

"Ştat qanunvericiləri tərəfindən Dağlıq Qarabağla bağlı qəbul olunan qərarlar məcbur edici qüvvəyə malik deyil və ABŞ-ın xarici siyasətini əks etdirmir". Bunu olaya münasibət bildirən Minsk Qrupunun amerikalı həmsədri Ceyms Uorlik özünün Twitter səhifəsində yazıb.

Eyni mövqeyi ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyi bəyan edib. Sitat: "Birləşmiş Ştatlar "Dağlıq Qarabağ Respublikası" ad-

lanan qurumu tanımır. ABŞ-ın xarici siyasətini federal hökumət müəyyən edir. Dağlıq Qarabağla bağlı Corciya ştatının Nümayəndələr Palatasının qəbul elədiyi sənəd yalnız ştatın qanunverici orqanının fikrini ifadə edir və bu məsələdə ABŞ-ın xarici siyasətini dəyişmir".

***

Ancaq bununla Azərbaycanın Qarabağ yarası sağalmır təbii ki. Gerçək belədir ki, ABŞ-ın mərkəzi hökuməti də, Avropa da ermənilərə gili-açığı simpatiya bəsləyir. Əks halda, Ermənistan da Rusiya kimi işğalçı ölkə qismində tanınar, İrəvana qarşı da sanksiyalar tətbiq edilərdi. Belə bir şey isə yoxdur - işğalçıya da, işğala məruz qalan tərəfə də hələ ki, eyni gözələ baxılır.

Nə qədər ki, belədir, ABŞ daxil, Qərbdən Dağlıq Qarabağ məsələsinin ədalətli həll variantını gözləməyə dəymir. Rusiyadan isə ümumiyyətlə, konstruktivlik ummağa dəymir. Hərçənd, vaxtaşırı Moskvadan Qarabağa dair növbətçi bəyanatlar səslənir. Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Qriqori Karasinin Bakı səfəri də istisna olmadı. Rəsmi məlumatla görə, Azərbaycanın XİN rəhbəri Elmar Məmməd-yarova görüşdə "Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması mövzusunda və Xəzər dənizində beynəlxalq əməkdaşlığa dair sənədlərin hazırlanması prosesinə xüsusi diqqət ayrılıb".

"Qarabağ məsələsinə xüsusi diqqət..." Tanış ritorikadır.

Kayseridə Qarabağ parkı salınacaq

Milli Məclisin üzvü Qənirə Paşayeva Türkiyənin Kayseri bölgəsində Kayseri bələdiyyə başçısı Mustafa Çelikle görüşüb. Görüş zamanı Azərbaycanla Türkiyənin bəzi şəhərlərinin və bələdiyyələrinin qardaş şəhərlər və bələdiyyələr olduğunu bildirərək, qədim Kayserini Azərbaycan bölgələrindən biri ilə qardaş olaraq görmək istədiyini bildirən Qənirə Paşayeva bələdiyyə başçısı ilə Dağlıq Qarabağ problemi, Xocalı soyqırımı, qondarma erməni soyqırımı iddiaları ilə bağlı da fikir mübadiləsi aparıb və yaxın zamanlarda Kayseri mərkəzi parklardan birinə "Qarabağ, Azərbaycan" adının verilməsinə və orada Xocalı Soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə abidə qoyulacağına inandığını deyib. Kayseri bələdiyyəsi tərəfindən bu cür addımın atılmasının böyük əhəmiyyətindən, vacibliyindən danışdı.

Azərbaycanı çox sevdiyini deyən Mustafa Çelik Türkiyənin və Azərbaycanın "Bir millət - iki dövlət" olduğunu vurğulayaraq Kayseri bələdiyyəsinə rəhbərliyi dövründə Azərbaycanla bütün istiqamətlərdə əməkdaşlığın inkişafına xüsusi önəm və diqqət edəcəyini deyib. O, həmçinin qardaş bələdiyyələr məsələsi ilə də bağlı addımlar atılacağını söyləyib. Bələdiyyə başçısı Türkiyənin hər zaman qardaş Azərbaycanın yanında olduğunu deyər və millət vəkili Qənirə Paşayevanın Kayseridə Qarabağ, Azərbaycan parkı və orada abidə qoyulması ilə bağlı təkliflərini müsbət qiymətləndirdiyini bildirərək bu təkliflərə qısa zamanda mütləq baxılacağını və həllini tapacağını deyib.

SOCAR Gürcüstana verilən qazın həcmi artırılıb. Məlumatlara görə, son imzalanan müqavilələrdən sonra ümumilikdə ildə qonşu ölkəyə 3 milyard kubmetr qaz verəcək. Bunu SOCAR-ın prezidenti Rövnaq Abdullayev deyib.

R.Abdullayev qazın iki marşrutla ötürülməyini bildirib: "İldə SOCAR-ın hasil etdiyi 1.5 milyard kubmetr həcmində qaz Hacıqabul-Qazax-Qardabani boru xətti ilə Gürcüstana nəql olunacaq. 1.5 milyard kubmetr isə "Şahdəniz" yatağından hasil olunan qaz Cənubi Qafqaz Boru xətti vasitəsilə ora göndəriləcək. Yəqin ki, bununla da gələcək 10 ildə Gürcüstanın əlavə qaz tələbatı olmayacaq. Bununla da problem həll olunur". Qeyd edək ki, SOCAR prezidenti R.Abdullayev fevralın 4-də Gürcüstana getmişdi. Səfər çərçivəsində Azərbaycanın Gürcüstana əlavə, 500 milyon kubmetrə yaxın qaz nəql edilməsi ilə bağlı sənədlər imzalanmışdı.

Azərbaycan tərəfi həmçinin, qazın qiymətini ucuzlaşdırmaq barədə də razılığa gəlib. Gürcüstan enerji ("Şahdəniz" yatağından) əldə edəcək və Azərbaycanın texniki məhdudiyyətsiz həcmi alınmasında problem yaranmayacaq. SOCAR həmçinin yanacaq doldurma məntəqələrinə kommersiya qazını hər 1000 kubmetrə görə 35-40 dollar qiymətində satmağa hazır olduğunu bəyan edib".

Azərbaycan qazının Gürcüstan tərəfində ucuz satılması

Kaxxe Kaladzenin "qaz hiyləsi"...

"Qazprom"la danışıqlar Azərbaycan qazının qiymətini endirmək üçün idimi; "...Nəinki hər dolların, hər bir sentin üzərində rəqabət və mübarizə gedir"

ölkəmizdə ictimai narazılığa səbəb olub. Sosial şəbəkələrdə bu müqavilə Azərbaycan maraqlarına zidd addım kimi qiymətləndirilib. Səsləndirilən arqumentlərdən biri də odur ki, Gürcüstanın bir müddət öncə İranla və "Qazprom"la danışıqlar aparması məhz Azərbaycan qazının qiymətini salmaq məqsədi daşıyırmış.

Enerji məsələləri üzrə ekspert, Neft Araşdırmalar Mə-

kəzinin rəhbəri İlham Şaban bildirdi ki, bu, Azərbaycan maraqlarının itirilməsi deyil, bazarda rəqabətə davamlılığını təmin etməkdir. "Demək olmaz ki, Gürcüstan Azərbaycana bir dəfə təklif verdi və bununla razılaşıldı, 2007-ci ildə Azərbaycanla Gürcüstan arasında olan sənədlər yenidən dəyişiklik oldu. Əlbəttə, bu belə deyil. Çünki ötən ilin avqust ayından artıq Gürcüstan tərəfi bu barədə bəyanatlar səs-

ləndirmişdi. Avqust ayının sonlarından artıq aktiv müzakirələr başlamışdı. Yadırdadırsa, Kaxxe Kaladzenin Azərbaycana səfəri olmuşdu. Daha sonra oktyabrda Azərbaycan tərəfinin Gürcüstana iki dəfə səfəri olmuşdu. Sonra Gürcüstanın baş naziri, baş nazirin müavini Azərbaycana gəldi. Yəni, çox intensiv danışıqlar getdi. O cümlədən, Gürcüstan tərəfi 4 dəfə "Qazprom"la danışıqlar aparmışdı, 1 dəfə İranla danışıqlar aparmışdı. Yəni, bu təkcə Azərbaycanla bağlı olan iki tərəfli məsələlərin məcmusu deyil. Azərbaycan tərəfi Gürcüstanla qaz müqaviləsinin dəyişməsinə, orada öz mövqelərini qorunmasına, qaz qiymətlərinin mövcud şəraitə uyğunlaşdırılması

idi. Yəni rəqabətə davamlı qiymət təklifi idi. Çünki 2007-ci ildə hökumətlərarası - fiksasiya edilmiş saziş əsasında satılan qaz artıq mövcud şəraitdə günün tələblərinə cavab vermirdi. Artıq SOCAR-ın rəqibləri ortaya çıxırdı. Bu səbəbdən Azərbaycan rəqabətə davamlı qiymət ortaya qoymalı idi. Ona görə də, ARDNŞ ilə Gürcüstan tərəfinin yeni kommersiya sazişi imzalanması mövcud şəraitdə hər iki tərəfin maraqlarını təmin edəcək bir saziş idi".

Ekspert Azərbaycan qazının qiymətinin ucuzlaşması məsələsinin ölkəmizin maraqlarına zidd olmadığını bildirdi: "Sosial şəbəkələrdə belə bir fikirlərə rast gəlirəm ki, biz maraqlarımızı qurban verdik. An-

caq bu maraqların qurban verilməsi deyil. "Qazprom" vaxtilə Avropaya 500 dollardan qaz satırdı, indi 200 dollardan satır. İndi ruslar desinlər ki, biz maraqlarımızı Avropaya qurban verdik? Və ya biz neftimizi dünyaya 100 dollardan satırdıq, indi isə 35 dollara satırıq. O zaman çağırış edək ki, biz niyə neftimizi bu qiymətə satırıq? "Heç satmazađıq, quyularımızı dondurardıq" kimi fikir söyləyənlər də var. Ancaq insanları qınamaq olmaz. Bizdə rəqabət olmadığına görə, Tarif Şurasının müəyyən etdiyi qiymətə insanlar o qədər öyrəşiblər ki, elə bilirlər hər yerdə qiymətləri bu cür tənzimləmək olar. Ancaq Azərbaycan sərhədlərindən kənarda nəinki hər dolların, hər bir sentin üzərində rəqabət və mübarizə gedir. Məsələn, Gürcüstanda olanlar bilir ki, yanacaq doldurma məntəqələrində qiymətlər necə sürətlə dəyişir. Bu qiymətlər bazarda üstünlük cəlb etmək üçündür".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ

"Azərbaycanın şou aləmində Ermənistanın xüsusi xidmət orqanlarının agentləri var" - Şok iddia

Türkiyədə yaşayan modelyer Ramazzonun adı yenə də ciddi qalmaqalda hallanır; onun vasitəsilə düşmən ölkə kəşfiyyatının agent şəbəkəsi qurduğu deyilir

Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının qadın alverçiləri, qeyri-ənənəvi oriyentasiyalı şəxslər üzərindən Azərbaycanın şou aləminə nüfuz etmələrinin şok detalları üzə çıxıb. Əlimizə çatan məlumatlar onu deməyə əsas verir ki, düşmən ölkənin xüsusi xidmət orqanları vaxtilə Ermənistanda yaşamış, sonradan Gürcüstana keçərək orada məskunlaşan Ekmalyan ailəsinin üzvləri üzərindən Azərbaycan və Türkiyədə agent şəbəkəsini qura biliblər.

Redaksiyamıza təqdim olunan videolardan və Türkiyə mətbuatında zaman-zaman dərc edilən yazılardan belə aydın olur ki, Ekmalyanlar Gürcüstana köçdükdən sonra orada Şamanauri soyadı götürməklə Gürcüstan vətəndaşlığını qəbul ediblər. İddialara görə Ekmalyanlar Ermənistan vətəndaşlığından da imtina etməyiblər. Ailə üzvlərindən bəzilərini Rusiya vətəndaşlığını qəbul etdikləri haqda da xəbərlər var. Türkiyədə Şamanaurilərin tanınmış nümayəndələri modelyer Ramazzodur. Ramazzo za-

man-zaman Azərbaycanda keçirilən müxtəlif moda tədbirlərində fəxri qonaqlar sırasında yer alıb. Onun anası Marina Şamanauri hazırda Gürcüstanda yaşayır. Onu 2014-cü ildə Türkiyədə oğlunun adı keçən müdhiş fihuş əməliyyatının sonucu olaraq deport ediblər. Türkiyə mətbuatının yazdığına görə Ramazzonun özünü isə 2015-ci ildə girov qarşılığında azad ediblər. Qeyri-ənənəvi oriyentasiyalı Ramazzonun anası Marina Şamanauri kimi təqdim etsə də, sosial şəbəkədə Marina Ekmalyan

Şamanauri kimi qeydiyyatdan keçib. İnternetdə qısa axtarışımız zamanı Ramazzonun və onun seks-köləliyə cəlb etdiyi modelyer qadınların Türkiyə hüquq mühafizə orqanları tərəfindən saxlanılması əks olunan bir neçə video materialla tanış olduq. Həmin videolardan birinə <https://www.youtube.com/watch?v=9Yfd8sbMIWE> <https://www.youtube.com/watch?v=9Yfd8sbMIWE> linkə tikləməklə tamaşa edə bilərsiniz.

Odnoklassniki şəbəkəsində Marina Ekmalyan Şamanauri fotolarını sırf dostluğunda olan bəzi şəxslərə baxmağa izn verib. Polis saxlayarkən özünü azərbaycanlı kimi təqdim edir. Qeyd etdiyimiz kimi, onun oğlu Türkiyədə modelyerdir. Ramazzo adı ilə tanınır. Əsl adı Ramazzodur. Gürcüstan pasportunda soyadı Şamanauri kimi keçir. Faktiki isə soyadı Ekmalyandır. Ramazzo 2012-ci ilin fevralında Türkiyədə qadın alveri ittihamı ilə saxlanıb. Həmin vaxt Türkiyə polisinin keçirdiyi geniş əməliyyat haqda Azərbaycan mediası da yazmışdı.

Belə gümanlar da var ki, erməni xüsusi xidmət orqanlarına bağlı olan modelyer çetesi Azərbaycanlı iş adamları, ölkəmizdən olan ən müxtəlif pe-

şərlərin sahiblərinin yataq səhnələrini gizli olaraq çəkib, sonradan onları şantaj ediblər. Rusiyadan, Ukraynadan, Azərbaycandan Türkiyəyə moda yarışmasında iştirak etmək üçün dəvət olunan modelyerlər tədbirlər sonrası seks-köləliyə məcbur ediliblər. Pasportları əllərindən alınan modelyerlər bir neçə min dolların qarşılığında ayrı-ayrı şəxslərə bir gecəlik satılıblar. Belə gecələrin yataq səhnələri də gizli olaraq videoya çəkilib. Ehtimallar var ki, seks-köləliyə məcbur edilən modelyerlər sonradan videolarının yayılacağı şantajı ilə modelyer çetəsinin təsiri altına alınıb. Mümkündür ki, Rusiya və Ukraynadan olan modellərlə gün keçirən azərbaycanlılar da modelyer çetəsinin təsirinə alınıblar. Azərbaycana qayıdan model xanımların üzərindən modelyer çetəsinin Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarına məlumat ötürmələri də təxmin etmək çətin deyil.

Modelyer Ramazzonun xalası Karina Karapetyan hazırda Gürcüstanda yaşayır. Qızı Kristina Karapetyan da modelyerdir. Ramazzo Azərbaycana tez-tez səfərlər edir, onun Azərbaycanın şou aləmi ilə sıx əlaqələri var. Redaksiyamıza şou aləmin həmin üzvlərinin bir neçəsinin adları bəlli olsa da, açıqlamırıq. Həsab edirik ki, bu iddiaların yoxlanılması vəzifəsini daşıyan orqanlar hərəkətə keçib kifayət qədər ciddi olan bu məsələni araşdıracaqlar.

Mövzuya qayıdacağıq.
□ E.HÜSEYNOV

Azərbaycan Beynəlxalq Valyuta Fonduna olan borcunu tam ödəyib

Azərbaycanla Dünya Bankı arasında 2016-cı il 1 yanvar tarixinə kimi ümumi məbləği 3 mlrd. 739,02 mln. dollar təşkil edən 50 layihə üzrə rəsmi danışıqlar aparılıb. APA xəbər verir ki, bu barədə Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il üzrə hesabatında deyilir.

Ümumi məbləği 1 mlrd. 752,26 mln. dollar təşkil edən kredit hesabına 38 layihənin həyata keçirilməsi başa çatdırılıb, 1 mlrd. 986,76 mln. dollar məbləğində kredit hesabına 12 layihənin icrası isə hazırda davam etdirilir.

2016-cı il 1 yanvar tarixinə bilavasitə hökumətə verilən və dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına xidmət edilən 2 mlrd. 581,9 mln. dollar məbləğində kredit istifadə olunub ki, bu da imzalanan kredit sazişlərinə əsasən cəlb edilməsi nəzərdə tutulan kreditlərin ümumi məbləğinin 69,1%-i təşkil edir. 2015-ci ildə istifadə olunan kreditin məbləği 284,1 mln. dollara bərabərdir.

İstifadə edilmiş ümumi kreditlər üzrə 2016-cı il 1 yanvar tarixinədək banka qaytarılan əsas borcun ümumi məbləği 567,8 mln. dollar təşkil edir. Dünya Bankı tərəfindən Azərbaycana 1995-2015-ci illər ərzində ümumi məbləği 41,586 mln. dollar təşkil edən 45 qrant yardımı ayrılıb.

2016-cı il 1 yanvar tarixinə Azərbaycan hökumətinin Beynəlxalq Valyuta Fonduna (BVF) olan borcu isə tam olaraq ödənilib.

Bildirilir ki, Azərbaycan BVF-yə 1992-ci ildə qəbul edilib, 1995-ci ildən başlayaraq iqtisadi proqramların dəstəklənməsində BVF-nin maliyyə yardımlarından bəhrələnilib. 1995-2005-ci illərdə Azərbaycan iqtisadi islahatlar proqramının dəstəklənməsi məqsədi ilə Fondan 577,3 mln. dollar məbləğində uzunmüddətli kreditlər cəlb edilib. Bu kreditlər hesabına aparılan islahatlar daxili və xarici balansın tarazlaşdırılması və iqtisadi sabitliyin təmin edilməsinə imkan verib.

Bakıda 8 mart öncəsi gül buketləri behlənir

Satıcı: "Elə gün olur bir dənə də gül satmırıq..."

8 Mart - Beynəlxalq Qadınlar Gününə hələ bir gün qalsa da, artıq kişilər öz xanımlarını təbrik etmək üçün gül mağazalarına yollanırlar. Xeyr, onlar hələ gül almaq fikrində deyillər. Sadəcə, indidən gülün behini vermək lazımdır.

Musavat.com-un əməkdaşı Bakıda yerləşən bir çox məşhur gül mağazalarında eyni halın şahidi olub. Belə ki, sakinlər öncədən gələrək sifarişlərini və onun qiymətinin müəyyən bir hissəsini ödəyirlər. Martın 8-də isə geri bir qismini ödəməklə hazır olan gül buketini götürəcəklər. Bunun səbəbi isə satıcıların müştərilərə 8 martda güllərin qiymətinin arta biləcəyi anonsunu vermələridir.

Bakıdakı məşhur gül mağazalarından birinin satıcısı Rəşad bildirdi ki, insanlar ən çox qızılgül almağa üstünlük verirlər: "Elə ona görə də biz içərisində 5 ədəd qızıl gül olan buketlər hazırlamışıq. Bunların isə qiyməti hələ ki, 25-30 manatadır. Ancaq bu tələbatdan asılı olaraq 8 mart günündə arta da bilər. Sadəcə bazar prinsiplərinə görə tələb artıqca qiymət də

artır. Ümumilikdə isə qızılgül zirdə bir ədəd qızılgülün qiyməti tək-tək 4-5 manata satılır. Hazırda bir ədəd qızılgülün qiyməti 4 manatadır. Bundan başqa in-

sanlar tülpan gülünə marağ göstərirlər. Qızılgülden sonra əsasən tülpan alanlar çoxdur. Onların da qiyməti yuxarıda söylədiyim kimidir. Ən bahalı güllər pionlar, qartenzalar və lilyalardır. Bunların da bir ədədinin qiyməti 5-8 manatadır. Adı günlərdə insanlar gül almırlar. Elə gün olur ki, bir ədəd də olsun gül satmırıq. Bizim də işlədiyimiz gün bircə 8 Mart və nisbətən də digər bayramlarda olur. Devalvasiya ilə bağlı xəbərlərimiz artsa da güllərin qiymətində elə də dəyişiklik etməmişik. Yeni ötən illərdə də 5 ədəd gülden ibarət buket 25-30 manata idi, indi də bu belədir. Alıcı yoxdur. Son zamanlar gülləri alan olmur, atırıq gedir. Ona görə də devalvasiyadan sonra qiymət artımına getmədik".

Mağazalardan başqa, şəhərin insanların çox olduğu yerlərində də əllərində gül satanlara rast gəlmək olur. Məsələn üçün, metronun "Elmlər Akademiyası" stansiyasının ətrafında bir neçə gün öncəyə qədər qızılgülün bir ədədini 1 manata satırdılar. Lakin hazırda həmin şəxslər qızılgülü nergizlə əvəz ediblər. Bildirdilər ki, artıq qızılgül getirə bilmirlər. Çünki onların ucuz qiymətə aldıkları ünvanlarda qiymət qalxıb. Ona görə də kiçik dəstəsini 50 qəpiyə satdıqları nergiz gülünə üstünlük verirlər.

Küçələrdə yaşlı qadınlar, kişilər qucaqlarında satdıqları nergiz güllərinin yerli güllərimiz olduqlarını bildirdilər. Onlar həmçinin qeyd etdilər ki, elə bir zamanlar satdıqları qızılgüllər də yerli güllərimiz idi. Ona görə həmin güllər mağazalarla müqayisədə ucuz qiymətə satıldı.

□ Əli RAİS, musavat.com

Kəsək onun qabağını və...

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Mən məktəbin qabağına çatanda hamısını qayğılı gördüm. Xüsusən də ən yaşlı valideyni - uşağın nənəsini. Sanki göy üzü yarılmış, ordan da yerə daş tökülmüşdü. Beş dərs vardı, beşindən də "iki" almışdılar. Evlərindəki ən axırıncı ərzaqla yemək bişirmişdilər, qazanın altı yanıbmışdı, hamı ac qalmışdı. Sağalmaz xəstəliklər, əlaəsiz dərdlər döymüşdü qapılarını elə bil...

İki əl, bir baş qalmışdılar hamısı. Əcəba, nə etsək deyər, qara-qara düşüncüydük. Nəymiş? Məktəbin direktoru 8 mart münasibətilə pul yığımını qadağan etmişdi... İl uzunu şikayət etdikləri bir məsələ qadağan olunmuşdu, onlarsa buna kədərənirdilər.

Bəs nə etməli? "Olum, ya ölüm" dilemması qarşısında qalan faciə qəhrəmanı kimi bir neçə çarə düşündülər. Və axırda yekdilliklə belə qərar qəbul olundu: "Müəllimə dərsdən çıxan kimi, məktəbin darvazasının ağzında kəsirik qabağını, üzük qaşı kimi alırıq dövrəyə... Yığdığımız pulu basırıq çantasının içinə..." Sanki düşmən orduya hücum taktikası qurmuş kimi. Bir strategiya, bir planlar.

Camaatımızın bir qismini anlamaq həqiqətən də çətinidir. Onlar bəzən uzun müddət şikayətləndikləri məsələlər öz həllini tapanda belə, razı qalmırlar. Əksinə, o problemin öz aktuallığına qayıtmasına çalışırlar. Bir növ mazoxizm kimi - zövq alırlar bundan...

Məsələn, elə bu nümunədə olduğu kimi. "Pul yığmaq qadağandır" deyilir, bunlar pulu vermək üçün müxtəlif vasitələr düşüncülər. Qəribə psixologiyadır. Sanki canlarına sinmir, rahatlıq tapmırlar. Kiməsə borclu qalmağa, gözükölgəli olmağa kimi. Sanki müəllimə məktəbdə onların uşaqlarına havayı dərs keçirmiş kimi. Daim bir "hormət" etmə, cibinə pul basma zərurəti, ehtiyacı.

Mən demirəm ki, adına təhsil və səhiyyə deyilən, eləcə də digər sahələrdə hər şey kristal təmizlikdədir. Təbii, valideyndən, xəstə yiyəsindən pulu müxtəlif üsullarla tələb edənlər çoxdur. Amma istənilməyən halda da "qaşınanlar" az deyil. Mən poliklinikalarda, xəstəxanalarda həkim imtina etdiyi halda, onun cibinə pul basmaq üçün var-gəl edən, ətrafında dövrə vuran o qədər xəstə yaxını görmüşəm ki. Anlamırsan ki, bu yersiz hörmətpərəstliyin səbəbi nədir? "Halallıq almaq" versiyasının başını buraxın. Bizim camaat o məsələdə düşüncüydünüz qədər də həssas deyil. Sadəcə qəribə bir "cana sinməmək", "mən ona borclu olacağıma, o mənə borclu qalsın" yekəxanılığından söhbət gedir. Soruşsan, bu variantların heç birini yaxın buraxmazlar. "Hamımız azərbaycanlı döyülmükü", "camaat bir-birini dolandırır" fəlsəfəsinə başlayırlar.

Halbuki, mütəxəssislər də bu kampaniyanın zərərli olduğunu deyir. Xüsusən pediatrlar. Məsələn, pediatr Vaqif Qarayev deyir ki, hədiyyə kampaniyasını açıq-açıqına aparmaq olmaz. Məcburiyyət yolverilməzdir. Uşağın diqqəti bu məsələyə fokuslanmamalıdır. Valideyn uşağın, uşaq isə valideynin yanında gözükölgəli olmalıdır. Pediatr düşünür ki, "ildə bir dəfə olur" prinsipinin tərəfdarları bilməlidir ki, ildə bir dəfə uşağın psixikasını zədələmək kifayət edir və ümumiyyətlə, uşaq bu məsələ müzakirə edilməməlidir.

Həkimin sözüne qüvvət, balaca beyinlərə "müəllimə üçün pul yığacağıq", "al bu hədiyyəni, ver müəlliməyə" tipli söhbətlər yeritməyin fəsadları olduqca ağırdır. Biz bununla istər-istəməz uşağın alt şüuruna təsir edirik, orda "rüşvət", "hormət" sözlərinə yuvalar yaradıırıq. O yuvanı ildən-ildə isitdikcə... sonucda bəyənmədiyimiz, amma korrupsioner bir fərd çıxır ortaya.

Ona görə bir az kobud səslənsə də, "günah öləndir" məsələsinin yeni versiyası aktualdır. Bundan sonra əgər müəllimləri bir dəfə qınayırsan, bəzi valideynləri on dəfə qınamağa məcburuq.

"Hormət" sözünün təyinatını dəyişməyin, ey hörmətli xanımlar və bəylər. Hormət heç də hər zaman zərf arasına qoyulmuş yüzlük olmaya bilər.

"Mən hesab edirəm ki, bu məsələni ictimailəşdirmək, davamlı şəkildə gündəmdə saxlamaq lazımdır. Başqa cür bu binanın sökülməsinin qarşısını almaq olmaz. Çünki Azərbaycan reallığında sökmək, tarixi silmək, izi itirmək ən rahat məsələdir. Ona görə də bu məsələdə təsir imkanımız çox məhduddur. Biz ancaq bu problemləri səsləndirə bilərik".

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa bu fikirləri "Yeni Müsavat"a "Sovetski" məhəlləsində yerləşən tarixi abidələrin, həmçinin Azərbaycanın böyük sənətkarı Abbas Mirzə Şərifzadəyə məxsus, 1910-cu ildə tikilmiş üç mərtəbəli evin sökülməsi ilə bağlı danışarkən deyib.

Xatırladaq ki, F.Mustafa Milli Məclisin ötən iclaslarından birində A.M.Şərifzadənin tarixi abidə olan evinin qorunub-saxlanması üçün Milli Məclisdəki çıxışında parlament rəhbərliyindən də kömək istəmişdi. Ancaq əməkdaşımıza bəlli olub ki, elə həmin çıxışın səhəri günü hökumət nümayəndələri Mirzəəğa Əliyev küçəsi, 115-də yerləşən Abbas Mirzə Şərifzadənin evinə baxış keçiriblər. Həmin baxışdan sonra isə evin giriş hissəsinin divarına vurulmuş "Azərbaycan teatrının görməkmə xadimi Abbas - Mirzə Şərifzadə bu evdə yaşamışdır 1893-1944" yazılan lövhə yoxa çıxıb (Yeri gəlmişkən, aktyorun ölüm tarixi lövhədə səhv yazılıb. O, 1938-ci ilin 16 noyabrında pantürkizmdə ittiham edilərək güllələnib - E.P.) Sakinlər bunu məhz söküntü işlərinə başlanılmasının hazırlığı kimi qiymətləndirir. Onların dediyinə görə, tarixi abidələrin sökülməsi adətən, belə başlanır.

Abbas Mirzə Şərifzadənin evini prezident xilas edə bilər

Fazil Mustafa: "Onlar prezidentlə təmasdadırlar, deməlidirlər ki, bu binanı sökmək yanlışdır"

Abbas Mirzə Şərifzadə

Fazil Mustafa məsələ ilə bağlı prezidentə müraciət etməyə lüzum görmür: "Hər şeyə görə prezidentə müraciət etmirlər ki. Ölkədə ən azı azacıq vicdanı olan, tarixə hörmət edən, bu abidələrin dəyərini bilən insanlar öz-özülüyündən olmalıdır. Onlar prezidentlə təmasdadırlar, deməlidirlər ki, bu binanı sökmək yanlışdır. Prezidentdən olsa, o, bu cür binaların sökülməsinin qarşısını özü də alır, bir çox məsələlərə müdaxilə edir. Ancaq ona kiməsə deməlidir. Deyənlər də gedib elə qələmə verirlər ki, bina uçur, daha artıq geddir. Beləcə də davam edir, sökürlər".

Qeyd edək ki, "Sovetski"-nin söküntü aparılan

ərazisində köçürülməmiş 700-ə yaxın mənzil qalıb. Yasamal Rayon İcra Hakimiyyəti nəzdində yaradılmış Köçürmə Komissiyasının sədri Səməd İslamov mətbuata deyib ki, bu ərazidə 171 tarixi abidə var. Bunların 76-sı Nazirlər Kabinetinin və Mədəniyyət Nazirliyinin ttp://mct.gov.az/ qərarı ilə tarixi əhəmiyyətə malik olmadığından söküləcək. Hazırda daha 8 tarixi bina, o cümlədən Mirzəəğa Əliyev, 115-də yerləşən Abbas Mirzə Şərifzadənin evi ilə bağlı Elmlər Akademiyası və Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən araşdırma aparılır. Onların gəldikləri qərardan sonra bəlli olacaq ki, həmin binalar da söküləcək, ya yox. Ola bilsin ki, müvafiq qurumlar daha asan qərarı versinlər, abidənin təmirindən, yer üzündən silinməsi barədə "yekdill" rəyə gəlsinlər. Gecənin bir əlində belə tarixi abidələrin sökülməsinə isə çox görmüşük. Sonra gec ola bilər... Böyük sənətkarların, Azərbaycanın ilk kinorejissorlarından biri, əməkdar artist Abbas Mirzə Şərifzadə, onun həyat yoldaşı, SSRİ xalq artisti Mərziyə Davudova və qızı,

Azərbaycanın xalq artisti Firqiz Şərifovanın ruhları dolaşan bu tarixi ev sökülərsə, bizi nə onların ruhu, nə də tarix bağışlamaz.

□ Elşad PASASOY

8 Mart Beynəlxalq Qadınlar Günü'nün gəlişinə 1 gün qalıb. Qadınların əksəriyyəti bayramda hədiyyə almaq istəmədiklərini bildirsələr də, hər xanımın kiçik diqqətə ehtiyac duyduğu danılmazdır. 8 Mart ərəfəsində hədiyyə, geyim və gül mağazalarında yaşanan canlanma da günlər öncədən bayram əhval-ruhiyyəsi ni yaradır. Bəs 8 mart barədə məşhurlar nə düşünür?

Musavat.com şou-biznes əhli arasında sorğu keçirib və kişi məşhurların bayram planlarını, qadınların isə hədiyyə arzularını öyrənib.

Meyxanaçı Namiq Qaraçuxurlu qeyd edib ki, həyat yoldaşına sürpriz etmək bəy olaraq borcudur: "Sevgililər Günündə aktiv oldum, həyat yoldaşıma gözəl sürpriz etdim. Nədənə 8 Martla bağlı planım yoxdur. Bayramın yaxınlaşması dünən yadıma düşüb. Düşünürəm ki, bəy olaraq xanıma hədiyyə alıb, onu sevindirmək borcumdur. Məncə, bahalı hədiyyə almaqdansa hansısa sürpriz etmək daha gözəldir".

Teleaparıcı İkin Həsəni sevdiyi xanımın hədiyyə istəmədiyini bildirib: "Sevdiyim xanım deyir ki, böhranı nəzərə alıb və hədiyyə istəmir. Amma bu bayram xanımlara qarşı diqqətdir. Mən də onun üreyincə ola-

Məşhurların 8 Mart gözləntiləri: "Hədiyyə almasa, onu öldürərəm!.."

Məşhurlar Qadınlar bayramından danışdılar: "Xanımım böhrana görə hədiyyə istəmir..."

caq hədiyyə almağa çalışacağam".

Müğənni İlhamə Qasımova bu il həyat yoldaşından hədiyyə gözləmir: "Bu

il hədiyyə istəmirəm. Həyat yoldaşımın qohumlarının səhhətində problemlər var. Başımız onlara qarışıb. Tək istəyim onların sağlamlığıdır".

Müğənni Səidə Sultan bildirib ki, sevdiyi şəxs ona hədiyyə almasa, reaksiyası sərt olar: "Sevdiyim şəxs yoxdur, ona görə hədiyyə gözləmirəm. Ailə quran xanımlara bayramlarda ya həyat yoldaşları, ya da qardaşları hədiyyə verir. Məndə ikisi də yoxdur. Ola bilər ki, mənə kişi dostlarımdan kimsə hədiyyə etsin. Sevdiyim şəxs olsa və mənə hədiyyə almasa, onu öldürərəm. Münasibətdə əsas olan hörmətdir. Kiçik hədiyyə ilə də olsa, kişi xanımını sevindirir".

Müğənni Elçin Cəfərov isə qeyd edib ki, bayramla bağlı plan qurmayıb: "8 Martda alacağım hədiyyə haqda düşünməmişəm. Hədiyyənin qabını özəl olaraq hazırladım. Amma hədiyyə olaraq içinə nə qoyacağımı bilmirəm. Zinət əşyası almayacağam, hazırladığım qab böyükdür, onun içini zinət əşyası ilə doldurmaq üçün gerek hər

şeyimi satım. Əsas gözəl hədiyyə almaqdır. Bahalı hədiyyə çox önəmli deyil. Təbii ki, maddi imkan yaxşı olsa, qiyməti yüksək olan hədiyyə alaram".

Model Könül Əzizova qeyd edib ki, sevdiyi şəxslə yanaşı dostlarından da hədiyyə gözləyir: "Əvvəla, xanımların bayramını təbrik edirəm, onlara qadın xoşbəxtliyi arzulayıram. Sevdiyim şəxs var, ondan və bir çox dostumdan hədiyyə gözləyirəm. Hədiyyənin böyüklüyü önəmli deyil. Əsas odur ki, düşünüüb ürəkdən gələrek alınsın. Bəzən imkanı böyük hədiyyələrə çatmayan insanlar ele kiçik sürprizlər edir ki, qadın xoşbəxt olur. Əsas xatırlanmaq və sevildiyini hiss etməkdir".

Müğənni Emil Bədəlov da bayramla bağlı plan qurmayan müğənnilərdəndir: "Həyat yoldaşıma hansı hədiyyəni alacağımı bilmirəm. Hər qadın kimi o da hədiyyələri sevdir. Düzünü deyim ki, yoldaşım gül-çiçəyi çox xoşlamır. Hədiyyə seçə bilməsəm, özündən sorucağam".

□ **Könül İBRAHİM**

"Azərbaycanda kazinolar çirkli pulların yuyulmasına xidmət edəcək"

Deputat Qüdrət Həsənquliyevin ölkədə kazinoların açılması barədə təklifi və iş adamı həacı İbrahim Nehrəmlinin bu təklifi dəstəkləməsi birmənalı qarşılanmayıb.

Təklifə münasibət bildiren iqtisadçı alim Vüqar Bayramov onu sərt tənqid edib (Modern.az): "Əminəm ki, nəinki heç bir müsəlman ölkəsində, hətta xristian dövlətində belə, həacı statuslu şəxs ölkəsində kazinoların, yəni qumarxanaların fəaliyyətini arzulamaz. Milyardları ölkəyə kazinolar deyil, qeyri-neft sektorunun inkişafı gətirə bilər. Kazinolarla iqtisadiyyatı inkişaf etdirmək utopiyası artıq keçmişdə qaldı. Əks halda, kazinolarla "yaşıl işıq" yandırılan türk Kipri, onları qadağan edən və eyni adanı bölüşən yunan Kipriyə nisbətən daha çox inkişaf edərdi. Azərbaycanda turizmin inkişafı ilə bağlı kompleks tədbirlər həyata keçirilsə, kazinolar bərpa edilmədən də bu sektoru inkişaf etdirmək mümkündür".

Iqtisadçının sözlərinə görə, kazinoların fəaliyyətinin bərpa edilməsi "çirkli pullar"ın yuyulmasına gətirib çıxara bilər. "Xüsusən də qeyri-qanuni yollarla pul qazanmış şəxslər həmin pullar rəsmiləşdirilən zaman onu məhz kazinoda udduqlarını göstərə bilərlər. Nəzərə alsaq ki, kazinolar bir sıra ölkələrdə həm də ona görə fəaliyyət göstərir ki, qanunsuz və çirkli yollarla qazanılan pulları yumaq mümkün olsun, o zaman bunun yaradacağı əks-effektleri proqnozlaşdırmaq çətin olmazdı. O baxımdan ölkəmizdə kazinoların fəaliyyət göstərməsi turizmin inkişafından daha çox, çirkli pulların yuyulması ilə müşayiət olunacaq. Eyni zamanda qiymət və keyfiyyətdə Azərbaycanın turizm xidmətlərini üstələyən Gürcüstanda kazinolar fəaliyyət göstərdiyindən bölgədə digər ölkələrin bu sahədə rəqabət qabiliyyətliliyi aşağıdır. Belə oyunlarda maraqlı olan xarici turistin kazino oyunları üçün vizasız Gürcüstan deyil, bahalı Azərbaycana gələcəyi ağılabatan deyil".

Montində, Nərimanov Məhkəməsinin həyatında 2 maşınlaq daş qaraj satılır.

Obyekt kimi də istifadə etmək olar. Pultla idarə olunan jalüz qapıları var. Tavanı lambrin, döşəməsi tametdir. Ayrılıqda da istifadəyə yararır. Sahibindən satılır, qiyməti bazar qiymətindən ucuz. Sənədi var.

Əlaqə nömrəsi (050) 264 49 99

Elan

Təcili Hacıqabulda hər bir şəraiti olan- daimi suyu, işığı, 3 yaşayış evi, böyük tövlələri, yem anbarı, 3 ha meyvə bağı olan ferma, ərazisi 0.5 ha olan yol kənarında yerləşən fermaya bitişik restoranla birgə satılır.

Sənədlər qaydasındadır. Qiyməti 150.000 \$.

Əlaqə nömrəsi : 050-214-40-53

***

Amerika və Kanadada təhsil və səyahət üçün bizə müraciət edə bilərsiniz.

e-mail: travelaz2016@gmail.com

whatsapp: +1 845 300 7030

Tel: +99451 635 2408

Kişilər!!! Axırmıçı şansı!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtıdan tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə diünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün diünlə birdən əyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Son aylar dün-ya mət-buatında ən sevilən mövzu, heç şübhəsiz ki, yaxınlaşmaqda olan yaz aylarına hazırlıqdır. Xüsusən də qadınlar qış ayları boyunca aldıkları çəkidən xilas olmaq üçün aclığa, dietaya başlayıblar. Biz də budəfəki yazımızda aclıqdan danışacağıq. Xüsusən də devalvasiya dalğasının bizi gündən-günə, daha çox udduğu bu günlərdə insanların aclıqla imtahanına çəkilməsi tendensiyanı...

Qısa müddət ərzində ac qalma sağlam adamlar üçün də xeyirlidir, çünki ac qalma həzmə sərf olunan əlavə enerjiyi azad etməyə imkan verir. Ac qalma zamanı fərdi ehtiyaca uyğun doyunca su içmək lazımdır. Qəbul olunan su toksinləri, xəstəlik törədən mikrobları, onların həyat fəaliyyəti nəticəsində əmələ gələn tullantıları orqanizmdən xaric edir. Qədim mətnlərə görə, yaşa dolmuş kişilər və qadınlar ay təqvimi ilə 11-ci gündə, bədrin və təzə ayın ikinci yarısının günlərində ac qala bilər.

Ac qalan insanın qanı soyuyur və...

Ac qalmanın təsiri terapevtik effektlə hüdudlaşmır, onun metafiziki aspekti də var. Ac

cavanlıq qaydacaq. Ac qalma zamanı adi gün rejimini dəyişməyə də bilərsiniz. Ac qalma zamanı təbiətdə, sakit yerdə, təmiz havada çox olmağa məsləhət görülür. Enerjiyə qənaət etmək məqsədilə yoqlar susmaq (mauna) məsləhət görün (heç olmasa, ayda bir dəfə) ki, bu da Sizin enerjinizə qənaət edəcək.

Ac qalma zamanı insan öz bədənində yüngüllük hiss edir, onun beyninə aydınlıq gəlir, əli-ayağı isə bir qədər soyuyur. Belə soyuma orqanizmdə qanın daha qənaətli paylanması və istiliyin əmələ gəlməsinin azalması ilə bağlıdır. Bunun qarşısını almaq məqsədilə soyuq günlərdə əyninizə isti paltar geyin.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) ərzaq və kənd təsərrüfatı təşkilatı FAO, dünyadakı ac insan sayının 800 milyondan 795 milyona düşdüyünü açıqlayıb. BMT hesablamalarına əsasən, bu gün dünyada hər doqquz insandan biri aclıqdan əziyyət çəkir.

Qeyd edək ki, təbii fəlakətlər, aviaqəzələr, siyasi mübarizələr və daxili qarşıdurmalar səbəbilə 24 Afrika ölkəsinin 1990-cı ildən bəri iki qat qida böhranı ilə üz-üzə qaldığı səsləndirilib.

Dünyada ac insanların faizinin 1970-ci ildə 30%-dən (o dövrdə dünya əhalisinin sayı 3,7 milyard təşkil edirdi) hazırda 15%-dək azalmasına baxmayaraq (7,2 milyard dünya əhalisi ilə), ərzağın müxtəlifliyi və qidalı olması baxımından narahatlıq mövcuddur. Ərzaq və Kənd təsərrüfatı Təşkilatının (ƏKT) qiymətləndirməsinə görə 30% (2 milyard insan) "gizli aclıqdan" əziyyət çəkir. Bu o vəziyyətdir ki, insanlar kifayət qədər kalori alır, lakin vitamin və mineralın miqdarı isə kifayət qədər azdır. Aqrosənaye kompleksi kənd təsərrüfatı bitkilərində olan qidalı maddələri azalda və bununla da gizli aclıq riskinin yaranmasına səbəb ola bilər. Hazırkı hesabata görə gizli aclığa dair 2-ci Çağırışı gizli aclığın qarşısının alınması üçün beynəlxalq qiymətləndirməni təqdim edir. Dünya əhalisinin təxminən səkkiz nəfərindən biri xroniki olaraq doyunca yemək yemir. ƏKT kənar ərzaq yardımına ehtiyacı olan 35 ölkənin adını çəkir və ÜEP 73 ölkədə 90 milyondan yuxarı insana ərzaq yardımını göstərir.

Yarımaqların yarısını uşaqlar təşkil edir

BMT-nin məlumatına əsasən, hər gün dünyada 18 min uşaq aclıqdan və doyunca yeməməkdən tələf olur. 850 milyon insan isə yarımacı yaşayır. BMT-nin Ümumdünya Ərzaq Proqramının icraçı direktoru, amerikalı maliyyəçi Ceyms Morris bildirir ki, son illər bütün dünyada aclıq çəkənlərin nisbəti azalsa da (1/5-dən 1/6-na enib), əhali artımı ucubətindən ac qalmanın mütləq sayı hər il 5 milyon adam artır: "850 milyon yarımacı insandan yarısını uşaqlar təşkil edir. Ac qalan uşaqların ən çoxu Hindistan (100 milyondan çox) və Çindədir (40 milyon). Aclıq çəkənlərin daha 100 milyonu Asiya və Afrikanın başqa ölkələri, təxminən 30 milyonu isə Latin Amerikasındadır. 21-ci əsrdə bu rüsvayçı problemi nəhayət ki, həll etmək lazımdır".

Dünyada hər doqquz insandan

biri gecələr ac yatırsa...

Ac qalmanın faydaları və fəsadları barədə bilmədiklərimiz

Şişmanlar və süfrəyə gəlmədən zibilliyə atılan qidalar

1.5 milyard insan ifrat şişmanlıqdan əziyyət çəkir, 1 milyard 300 milyon ton qida israf edilir. İstehsal edilən qidanın üçdə biri süfrəyə gəlmədən zibilliyə atılır. ABŞ-da hər il istehsal edilən qidaların 40%-i, Avropada isə 100 milyon ton yemək istehlak edilir. Dünya Bankının hesabatlarına görə, inkişaf etmiş ölkələrdə zibilliyə atılan qidalar dünyada acından ölən insanların 15 mislini doyuracaq səviyyədedir. Əgər bu cür qeyri-bərabər paylanmalar olmasaydı, dünyada insanların aclıq problemi olmaya bilərdi. İnsanlar bir-birinə sevgi, mərhəmət, qayğı ilə yanaşaydılar, uşaqlar aclıqdan ölməzdi. Sahib olduğunuzu paylaşmaq, yalnız öz mənfəətlərini düşünməmək və dolayısı, vicdanla yanaşmaq...

Aclıqla müalicə - qısa müddətli də var, uzun müddətli də...

Amma aclığın sosial bəla olması ilə yanaşı, onun bezi xəstəliklərə dərman olması da faktıdır. Ta qədimdən bəlli olan aclıqla müalicə metodu - ən sürətli, ən təsirli və tamamilə müftə müalicə metodudur. Aclıq keçirən insanın bədənini şlaklardan, toksin materialardan (zəhərdən) və artıq ətəndən təmizləyir, hüceyrələri xeyli dirçəlir və cavanlaşır. Bu da bütün orqanizmin cavanlaşmasına və təkmilləşməsinə gətirib çıxardır. İnsanın həm cismi təzələyir, həm də ruhu.

Aclıqla müalicə mikrobları və bakteriyaları kütləvi şəkildə qırır və bədənə immun sistemi-

ni gücləndirir. Aclıqla müalicə iki cür olur: qısa müddətli və uzun müddətli. Qısa müddətli aclıq 3-10 sutka çəkir, uzun müddətli aclıq isə 10 sutkadan yuxarı olur. Nə qədər ac qalma olar? Dünyada aclıqla müalicənin atası sayılan Amerika naturopat alimi Herbert Şelton 30.000 nəfərdən çox xəstəni, o cümlədən, xərcəng xəstələrini sağaldı və öz xəstələrindən birini 96 sutka, bir neçəsini 70 sutka, əksəriyyətini isə 30-40 sutka ac saxlayıb.

Digər ABŞ naturopat alimi Pol Breqq isə həftədə 1 sutka, bundan əlavə, ayda 3 sutka, bundan əlavə rübdə 7-10 sutka ac qalırdı. 16 yaşda ikən 9 "çarəsiz" dərddə mübtəla olan bu adam sonradan dünyanın ən sağlam və ən güclü bir sakiniyə çevrildi, düz 95 il gənc qaldı, xəstəlikdən yataqda deyil, okeanda serfinq sürərkən qəzadan həlak oldu.

Aclıqla müalicə 2 tərkib hissədən ibarətdir: 1) aclıq keçirilən günlər. 2) aclıqdan çıxmaq vaxtı. Aclıq vaxtı mütləq distilə edilmiş və ya qaynamış su içmək lazımdır - illik şəkildə və qurtum-qurtum. Bu vaxt ayaqları və bədənini soyuqdan qorumaq çox vacibdir. Gəzinti (açıq havada) faydalıdır. Aclıq keçirən adam əsəbi olur, ona görə də onu qıçıqlandıra biləcək hər şeydən və hər kəsdən uzaq olmalıdır. Yaxşı insanlarla və yaxşı musiqi ilə təmasda olmaq müsbət emosiya yaradır. Aclıqdan çıxarkən bir vacib şərtə əməl etmək zəruridir: aclıq günlərinin sayı qədər pəhriz saxlamaq, yəni əsasən, meyvə-tərə-

vəz şirələri içmək, tərəvəz salata, qoz, fındıq, badam və tumlar yemək. Bu tələbi yerinə yetirməyən adam çəkdiyi zəhməti puç edə bilər.

Nə qədər çox daxilən təmiz olmayan orqanizm qidalandırılırsa, o qədər də çox ona ziyan verilir. Ac qalmaqla orqanizmi təmizləmək mümkündür. Bu üsul hələ qədim zamanlardan insana məlumdur. Pifaqor, Sokrat, Platon sistemətik surətdə ac qalmanı tətbiq edirdilər. Qidanın həzm edilməsi prosesi zamanı qanın çox hissəsi qanın boşluğundakı daxili orqanlara cəlb olunur. Ac qalma zamanı isə qan oradan çəkilir və toksinləri, xəstəlik törədən mikrobları məhv edib onları orqanizmdən xaric edir. Bəzən, sadəcə olaraq bir-iki gün ac qalmaqla kifayət edir. Heyvanlar ac qalmanı müalicə üsulu kimi tətbiq edir. Xəstə inək ot yeməyi dayandırıb bir gölməçənin qırağında uzanıb hərdən bir su içir. Beləliklə, bir-iki gün ac qalmaqla və doyunca su içməklə inək özünü sağaldır.

Ac qalmaqla istəyən adamlar özlərini qabaqcadan psixoloji cəhətdən hazırlamalıdır. Onlar inanmalıdırlar ki, bu prosedurdan sonra orqanizm zəhərlərdən, şlaklardan azad olunacaq, xəstə orqanlar sağalacaq, onların bədənində sağlamlıq, güc,

Ac qalmanın əsas şərti gündə 10-12 stəkan təmiz çiy su içməkdən ibarətdir. Bu miqdarda su içmək şərti yerinə yetirilmirsə, hətta qısa müddət ərzində aparılan ac qalma öz mənasını itirir, çünki orqanizm maddələr mübadiləsinin məhsulları ilə zəhərlənə bilər. Bundan başqa, ac qalma üsulunu başa çatdırdıqdan sonra siz yoqların pəhrizinə riayət etməlisiniz. Ac qalma nəticəsində orqanizm təmizlənir, əgər Ssəz ondan sonra ət, quş, balıq, yumurta, piy, acıtma ilə hazırlanmış un məmulatları, şəkər və alkoqol qəbul edirsinizsə, sonda mənfi nəticələr alacaqsınız. Yoqlar hər həftə qısa müddət (24 və ya 36 saat) ərzində ac qalmağı təklif edir. Uzunmüddətli ac qalmanı yalnız təcrübəli müəllimin nəzarəti altında etmək olar.

36 saatlı (bir gün və iki gecə) ac qalma belə aparılır: axşam yüngül qida qəbul edin, sonra bir gün ərzində qida qəbul etməyin, yalnız otaq temperaturunda su için (gündə 10-12 stəkan). Günü axırında tükürməyinizi udmursunuz (tükürürsünüz), çünki onun tərkibində çoxlu toksinlər var. 36 saat keçəndən sonra səhər çiy meyvə və tərəvəz (alma, kök, kələm və s.) yeyin. Heç olmasa, bir gün belə qayda ilə qida qəbul edin.

24 saatlı ac qalmanın 36 saatlıdan fərqi ondadır ki, Siz axşam qida (meyvə, meyvə şirəsi və tərəvəz) qəbul edirsiniz. Qalan xüsusiyyətlər 36 saatlı üsulla kimidir.

Həftədə bir dəfə ac qalmağa adət etmək lazımdır. Əvvəlcə ayda 1 dəfə, növbəti ayda 2 dəfə, sonrakı ayda 3 dəfə və, nəhayət, (ömür boyu) həftədə 1 dəfə davam etdirmək lazımdır. Ac qalma zamanı bir az yoqa tənəffüsü (pranayama) ilə məşğul olmaq effektivdir. Ac qalma sizə pis təsir edirsə, onda bu üsulü tətbiq etməyin.

Bəzi entuziastlar ac qalma zamanı bağırsağı imalə ilə təmizləmək (basti) təklif edirlər, yoqlar isə bunun əleyhinədir. Bunun əvəzinə ac qalmadan bir gün qabaq yekpare dənli bitkilərin siyığını, meyvə, tərəvəz, qoz, fındıq yeyin və bilavasitə üsul etdiyiniz gün lazımı qədər su için.

□ Sevinc TELMANQIZI